گــاوخونــی

نووسینی
جعفر مدرس سادقی

وەرگێڕانی
خەبات ڕەسوڵی

هەولێر - ٢٠٠٨

دەزگای توێژینەوە و بڵاوكردنەوەی موكریانی

● **گاوخونی**

● نووسینی: جعفر مدرس سادقی

● وەرگێڕانی: خەبات رەسوڵی

● نەخشەسازی ناوەوە: طــه حسین

● بەرگ: ئاسۆ مامزادە

● پیتچنین: اسماعیل طــه

● ژمارەی سپاردن: (١٨٣٦)

● نرخ: (١٥٠٠) دینار

● چاپی یەكەم : ٢٠٠٨

● تیراژ: ٥٠٠ دانە

● چاپخانە: چاپخانەی خانی (دهۆك)

زنجیرەی كتێب (٣٠٩)

هەموو مافێكی بۆ دەزگای موكریانی پارێزراوە

ماڵپەڕ: www.mukiryani.com

ئیمەیل: info@mukiryani.com

پێشکەشە

به گەڵای سەوزی دەفتەری ژینم

سەبا خانم

بەشی یەکەم

لەگەڵ باوکم و چەند گەنجێك، ڕێك وەبیرم نایەت چەند کەس بوون و تەنیا یەکیانم دەناسی کە ئەویش گوڵچین- مامۆستای پۆلی چواری سەرەتاییم بوو- لەناو ڕووبارێك کە زایەندەڕوودی ئیسفەهان بوو، مەلەمان دەکرد.

شەو بوو، ئاسمان ساماڵ بوو، مانگە شەوی چواردە دەدروشاوە. تەنیا ئیمە ئەو چەند کەسە لەناو ئاوەکەدابووین. نەلەناو ئاو و نە لەدەرەوی ئاوەکە کەسێکی تر دیار نەبوو. سی و سێ پرد لە مەودایەکی نەك هێندەش دوورەوە لێمان دیار بوو.

دارەکانی قەراغ ئاو، مەحجەرەی تەنیشت شۆستەی شەقامی پەهلەوی پەنا ڕووبار، تەنانەت تاپۆی بەرز و نووك تیژی شاخی صۆفە لە پشتەوەی دارەکانەوە دیاربوو.

ئاوەکە گەرم بوو. مەندبوو. وەك بڵێی مەلەوانگەیەکی گەورەبێ. ئاوەکە تا سەر ملم دەهات. ڕاوەستا بووم. هەمووومان لەنێو ئاوەکەدا ڕاوەستا بووین، چاومان لە دەوروبەرمان دەکرد و قسەمان دەکرد.

باوکم گوتی: ((کوڕینە بەدڵی خۆتان رابوێرن، ئەم رووبارە هەمووی ئـی ئێمەیە تاکو دەتوانن رابوێرن)).

یەکێك لە پیاوەکان کە هەرگوڵچین بوو ـ من لێرەوە لەگەڵی ئاشنا بـووم ـ ئاماژەی بە سی و سێ پرد کرد و گوتی: ((ژێر پردەکانیش ئی ئێوەیە؟)) هەموو پێکەنین. تەنیامن و باکم پێنەکەنین. باوکم پێی ناخۆشبوو. منـیش بیستبووم کە ژێر پردەکان جێگایەکی باش نییە. منیش پێم ناخۆش بوو .

پاشـان بـاوکم بەسـەروە چـووە ژێـر ئاوەکـە و بێنـی لێـدا و بڕیـك لەولاوەتر هاتەدەرێ .

گوڵچین ((زۆردوورمەکەوە لەولایە گۆمێکی لێیە)).

باوکم بزەیـەکی کـرد و گـوتی ((خـەمت نـەبێ هەمووشـوێنێکی ئـەم رووبارە وەك بەری دەستم شارەزام)) دیسان رۆیشتەوە.

من چاوەرێ مامەوە لە شوێنێکی تر بێتەوە دەرێ، بەڵام هەواڵی نـەبوو گـوتم: لەوانەیـە زۆر دوورکەوتبێتـەوە، چـونکە دەمزانـی پـشوودرێژە یـان رەنگبێ دەیویست گاڵتەمان لەگەل پێ بکات و لەشوێنێکی دیکـەوە خـۆی دەربخات . بەدەوری خۆمدا سووڕامەوە. بـەڵام دیـسان دیـار نـەبوو. چـاوم لێکرد گەنجەکان لێی بێ خەمن و پێکەوە قسە دەکەن و جاری وایە ئـاو بـە یەکتر دادەکەن و پێدەکەنن.

دوو دڵ بووم وەسەر خۆمی بێنم یان نا. دەترسام ئەگەر وەسـەر خـۆمی بینم و هات و هاواربکەم، پێم پێبکەنن، چـونکە بـاوکم لێـی نەدەهاتـەوە بخنکێ. هەر ئەو کاتە بینیم کەسێك لەقەراغ ئاوەکـە دەسـتی راوەشـاند و

بەهات و هـاوارەوە قـسەیەکی دەکـرد چـومە پێـشێ دایکـم بـوو، بـەڵام سەیرەکەی لەوە دابـوو بـێ عـەبا و چارشـێوبوو، بـە پـانتۆڵێکی فـشەوە، کەکاتی نوستن لەبەری دەکرد و بەپرچێکی ئاڵۆزکاوەوە هاتبوو، هیچ کاتێك نەم بینی بوو دایکم بێ چارشێو و عەبا لە ماڵ وەدەرکەوێ دیاربوو لەخـەو راپەڕیبوو رێك لەنێو نوێن و بانەکەوە هاتبووە ئێرە. خۆم گەیاندە بەستێنی ئاوەکە بینیم دەڵێ: ((دیسان ئێوە هاتوونەتەوە ناو ئاوەکە؟ بەیانی ناو ئاو، وەخت و بێ وەخت هەر لەناو ئاودان؟)).

قاچەکانم و گشت ئازای گیانم خووسابوو. سەرەتا پـێم وابـوو جێگاکـەم تەڕکردووە. چونکە لەمنداڵیشدا، هەرکاتێك خەونم بە ئاوەوە دەبینی، نوێن و بانەکەم تەڕدەکرد.

بەڵام ئێستازۆر لەکاتی منداڵیم تێپەڕ بووە ـ بیست و چوارساڵ تەمـەنم بووـ و لە مێژیشە ئیتر خـۆم تـەڕ نـەدەکرد، هـەرکاتێك خـەونم بـەئاوەوە دەبینی، هەر لەناوخەونەکەدا، ترسم لێدەنیـشت هـەوڵم دەدا وەخەبـەربێم. هەرلەناو خەونەکەدا، لەهەر شوێنێکی خەونەکەمدا بوایام، هەڵبەز دابـەزم دەکرد، تاکو وەخەبەر بێم. کە وەخەبەر دەهاتم دەمبینی هێنـدەی نـەمابوو خۆم تەڕ بکەم.

دەبوایە هەستابایەم و دەستم بە ئاو گەیاندبایە.

بە خێر گەڕا تەنیا ئارەقەم کردبوو وەبیرم نەدەهاتـەوە لـەناو ئاوەکەدا‌ـ ئاوی ئەو خەونەـ پێم لەئەرزی کوتابێ.

یان هەڵبەز دابەزم کردبێ، ئەوەش هۆیەکەی گەرمی ئاوەکە بوو، ئەوکاتەی لەترسان پێم لەئەرزی دەکوتا، هەم تەڕبوو، هەم ساردبوو، هەر لەو ساردییەش دەترسام، بەڵام لە نێوئاوی ئەو خەونانە دا نەباسێك لەساردی هەبوو نەلە تەڕایی، ئەو ئاوە رێك بەڕادەی پێویست ساردبوو، یان گەرم بوو بەقەدەر لەشم هەستم پێنەدەکرد، لەوانەیە بەهۆی وێنەی مانگەوە بێ کە کەوتبووە ناوئاوەکەوە. یان بەهۆی وێنەی پردەکەوە زانیبێتم کەئاوە، ئەرێ بەڕاست وێنەی مانگیش دیاربوو؟ وەبیرم نایەت، چی دیکە؟ چۆن بوو؟ چ رەنگێکی هەبوو؟ تەنانەت خەریکبوو لەبیرم دەچووە ئێمە لە نێو ئەم ئاوەدا خەریکی چی بووین، دەبوایە ئەم خەونەم بنووسمەوە، نابێ لەبیرم بچێتەوە.

لەسەرمان دەلەرزیم لە ئارەقەدا خوسابووم، هەر ئەرخوسانەش یارمەتی دام لە جێگاکەم بێمە دەرێ، لەنێوان ئەو جێگاوبانانەی کە لەژوورەکەدا راخرا بوون بەئەسپایی هاتمە دەرێ و هەوڵمدا پێ لەسەر کەس نەنێم و خۆم گەیاندە مەتبەخ و گڵۆپەکەم پێکرد، لەبەرتیشکی گڵۆپی مەتبەخەکە و لەسەر مێزی خەشایار، هاوماڵە شاعیرەکەم ، کەلەناو نوێن و بانەکەی خۆیدا و لەژێر مێزەکە نوستبوو، قەڵەم و کاغەزێکم دۆزییەوە و هاتمەوە مەتبەخەکەو دەرگاکەم داخست، لەپەنا پەنجەرەکە لەسەر کورسیە پۆلۆنیا ساردەکە دانیشتم و بە پەلە پەل ئەو خەونەی بینیبووم نووسیمەوە.

بەشی دووهەم

ئاپارتومانەکەی ئێمە پترلە ژوورێك نەبوو. دەرگاکـەت کـە دەکـردەوە، دەهاتیە ژوورێکی گەورەوە کەهەم شوێنی میوانان و هەم ژووری کار و هەم ژووری نووستن بوو. مەتبەخێکی بچووکیش بەژوورەکەوە نوسابوو. سووچێکی ژوورەکە مێزی نووسین و کتێبخانە بچووکەکەی خەشایار کەخۆی بەشاعیر دادەنا و گۆشەیەکی جێگەی نوێنەکانی و گۆشەیەکی ئی جلەکانی بوو هەرچەند جلەکانی حەمید زۆربەی جێگەکەی پرکردبۆوە، ئەمن و خەشایار جلێکی کەممان هەبوو، کەمتر بەخۆمان ڕادەگەیشتین. خەشایار لەبەرئەوەی کەشاعیربوو، منیش بەو هۆیە کەبێ پارەبووم و سالێکیش دەبوو کە بێ ئیش بووم. حەمید هەموو رۆژێ جلی بەپاك و خاوێنی لەبەردەکرد و بۆنی لەخۆی دەدا و ردێنی دەتاشی، بەلاّم چونکە بەتەمابوو ژن بهێنێ، ئەوهەرلە ئێستاوە مێردی ژنی داهاتووی بوو، بەلاّم چونکە مالّی کرێی وەدەست نەکەوت یان ئەگەر وەدەستی کەوتبا کرێکە هێندە گران بوو کە لەگەلّ مووچەی کارمەندی ئەو ((ئەو و خەشایار

هەردووکیان کارمەندبوون)) ڕێـك نەدەکـەوت نەیـدەتوانی ئاپارتومـانێکی سەربەخۆ بەکرێ بگرێ و لەگەڵ ژنەکەی بچێتە نێـوی و هەنووکـە لـە ئـەو ژوورەدا و لەگەڵ ئێمە هەڵیدەکرد. خەشایاریش ـ وەك هـەموو شـاعیرەکان پرچێکی درێژ و سمێڵێکی قەبەی دانـابوو کـەلێوەکانی دادەپۆشـی دەیـوت لەگەڵ شیعر زەماوندی کردووە و بەقەولی خۆی مێردی شیعربوو.

تەنیا سەڵتی ماڵی من بووم لەکاتێکدا بەڕواڵەت ئێـرە مـاڵی سـەڵتان بوو، کاتێك بەدوای ماڵدا دەگـەڕاین هـەموو دەیـانگوت مـاڵ بـە سـەڵت نادەین و لەئەنجامدا بەچ چەرمەسەرییەك ئێرەمان دۆزییەوە چەند بەناقایلی ئێرەیان بەئێمە سپارد و هێشتا دراوسێکان ـ بەوخەیاڵە کەئێمـە سـەڵتین ـ بەمۆرەوە تێیان دەڕوانین.

چونکە کرێکەمان بەسەر سێ کەسدا دابـەش دەکـرد بـۆ هـەر کاممـان شتێکی وانەدەکەوت ، بەڵام شوێنەکەمان زۆرتەنگ و بەرتەسك بوو، ئەگەر شەوێك یەکمان نەدەهاتەوەو بۆسەفەر دەڕۆیشت دووکەسەکەی تر جێژنـەیان بوو ، چونکە شوێنێکی بەرفراوانتریان دەبوو بۆ جووڵانەوە.

لە ڕۆژەڕەشی من ئەو دوانەی تر زۆربەی شەوەکان لەماڵ بوون و قەت نەدەچوونە سەفەر، حەمید تەنانەت ساڵەو ساڵیش سەردانی ماڵی خۆیانی لەئیسفەهان نەدەکرد ـ چونکەلێرە سەری بەپرۆسەی ژنداریییەوە گەرم بووـ و خەشایاریش بنەماڵەکەی لە تاران بوون و ئـەو تـەنیا بۆشـیعر نووسـین پەنای بۆ ئێرە هێنابوو، ئەو ساڵ لە بـەهارەوە تـا پـاییز لـە ئیـسفەهان مامەوە و هێشتاش بەشە کرێی خۆم دانەنابوو بەڵام هێشتاش ئێرەبەماڵی

خۆم دادەنێم (بەڵێنم بەکوڕەکان دابووکە بەو زوانە کارێك ببینمەوە و هەموو قەرزەکەم وردە وردە بدەمەوە) چونکە دەمویست بەهەر چەشنێك بێ لەتاران بم و دەشمزانی لێرە نەبێ لە هیچ کۆشێکی ئەو شارەدا رێگەم پێ نادەن.

ئەو شەوەی کەئەوخەونەم بینی ناوەڕاستی بەفرانباربوو حەووتویەکی بۆساڵ وەگەڕی مەرگی باوکم مابوو، لەپارەکەوە تائەوشەوە زۆرم خەو لەتاران یان لەئیسفەهان پێوە بینیوە، بەڵام تەنیا یەك دووجار لەبیرم دەما چ خەونێکم دیوە، هەموو خەونەکانم بەیانی کە لەخەو هەڵدەستام یان نیوەشەو کە لەخەو رادەپەڕیم لە یادم دەمان کەچی لەدرێژای رۆژدا، یان هەرئەوەندەی کە خەوم لێدەکەوتەوە لەبیرم دەچونەوە، هەرئەوەندەم دەزانی کەبەردەوام خەون بە باوکمەوە دەبینم، ماوەیەك بوو بەتەمابووم خەونەکانم بنووسمەوە، بەڵام تەمبەڵی لێ نەدەگەڕا و نەم دەنووسینەوە، دەمویست بزانم چ جۆرە خەونێك دەبینم و بۆچی یادی لێم ناگەڕێ و ئازارم دەدات ولەکۆڵم نابێتەوە.

کاتێك ئەوەندەی لەخەونەکە لەبیرم بوو نووسیمەوە و پێداچوومەوە زۆرشتی دیکەم وەبیرهاتەوە کەحەزم دەکرد ئەوانیش بنووسم بەهێواشی بۆئەوەی کەس وەبەخەبەر نەهێنم رۆیشتم لەژورێ کاغەزێکەم هێنا.

لەسەرکورسیە پۆلۆنیایەکە- هێشتا گەرم بووە- دانیشتم و دەستم کردەوە بەنووسینی، گڵۆپی پێکراو و بوونی منی موزاحیم، ئاسایشی قالۆچەکانی تێکدابوو. سەرەتا بە پەلەپڕوزێ بەولا و بە لادا هەڵدەهاتن،

بەڵام دواتر لەگەڵم ئاشت بوونەوە. بۆئەوەی تـێم بگـەینن کەئەگـەر هـەروا کوڕێکی باشبم و لەو گۆشـەیە دانیـشم و لـەبن قاچـانم پانیـان نکەمـەوە، گلەییم لێ ناکەن، ئەمن تێگەیـشتم دەیانـەوێ چـیم پـێ بڵـێن و لێگـەڕام بەلاقم داهەڵگەڕێن و بێنە سەرتر و کارم پێیان نەبێ.

بەشی سێهەم

یەکەم شتێك کەوەبیرم هاتەوە شتێك بووکەلەوانەیە دەساڵ لـەوە پـێش روویدابێت، بەیانی زوو بوو، مـن و بـاوکم خـەریك بـوو دەچـووینە قـەراغ رووبارەکە لەو حەوتوودا چەندجار، کەرەی بەیانی، بەتەمای حـەمام کـردن لەماڵێ دەهاتینەدەرێ و لەجیاتی ئەوەی کەبچینە حەمام دەهاتینە قـەراغ رووبارەکە، باوکم حەزی دەکرد بەیانیان زوو، هێشتا خۆرهەڵنەهاتبێ لە ناو ڕووبارەکە مەلە بکات.

ئەوکارە ئەوی شادکرد هـەموو کاتێـك کەپێکـەوە دەچـووینە قـەراغ ئاوەکە ئەو شیعرە کەنازانم ئی خـۆی بـوو یـان ئـی یـەکێکی دیکـە بـوو، بەدەنگێکی بەرز دەیوت:

((دەمەوێ بڕۆم تەرکی تریاك کـــــــەم))
((لە قەراغ رووبار لەشم گەرم کـــــــەم))

لەوانەیە باوکم سەردەمانێك تریاککێش بووبـێ و ئـەو شـیعرەش ئـی ئەوسەردەمانەبێ، بەڵام من قەت ئەو شتەم نەبینی تریاك بکێـشێ، تـەنیا

جگەرەی دەکێشا و ئارەقی دەخواردەوەو زۆرجار لەجیاتی رووبارچوون، دەچووە زۆرخانە(وەرزشێکی ئێرانییە).

بەڵام زۆربەی کاتەکانی دەچووە رووبار، لەوانەیە ئەسڵی شیعرەکە ئی زۆرخانە بووبێت و ئەویش چونکە دەچووە رووبار وشەی زۆرخانەکەی گۆڕیبێت، دایکم نەیدەزانی لەجیاتی حەمام دەچینە چۆمی. حەزی نەدەکرد ئێمە ـ یانی باوکم ـ لەناو رووبار مەلە بکەین دەیوت ئەوە ئیشی دەمڕووتەکانە، لەبیرمە جارێکیان مناقەشەیەکی توندیان لەگەڵ یەکتر کرد، دایکم رێك وشەی دەم ڕووتەکانی گوت، دەیەویست بڵێ بۆکەسێکی ناسراوی وەك باوکم کە سەردەمانێك باشترین بەرگدرووی شاربووە جوان نییە خۆی تێکەڵ بەرەڵاکان بکات و بچێتە چۆم بۆمەلە کردن، ئەو قسانە بەقازانجی دایکم کۆتایی هات و باوکم بەڵێنیدا ئیتر نەچێ، دایکم دەشیگوت ئەومەلەکردنە بۆسەلامەتی و ساخڵەمی ئەو باش نییە، باوکم کورتەباڵا و کز ولاوازبوو، بەڵام وەك شێر لەناو سەهۆڵەکانی بەیانی دا مەلەی دەکرد و بەبای خەیاڵیشی دانەهات، دایکم قەت مەلەکردنی ئەوی نەبینیبوو، لەناو ئاوەکە دەهاتە دەرێ نەهەڵ دەلەرزی و نەپەلەی بۆ خۆ وشکردنەوە هەبوو وەك شێر ـ شێرێکی بێیاڵ و کز کەئێسکەکانی سنگی دەرپەڕیبێ و لەژێر پێستە سپییەکەی وەدیارکەوتبێ ـــ دەینرکاند. دەستەکانی دەهێنا خوارێ و سەرێ میلی لێدەدا و بەدەوری خۆیدا دەسوڕاوە، وەك: لەوەرزشی زۆرخانەدایە و پاشان گەرم دادەهات. دایکم ئەوانەی نەدەدی دەیگوت: ((ئەگەر کڕیارێك بەو جۆرە ببینێت جوان نییە))

نەیدەزانی بەو کەڕەی بەیانیان کەس لە دەرەوە نییە نەشی دەزانی کـەباوکم لەو کڕیارانەی ئەو دەیگوت لەمێژە نەیماوە باوکم لەوانەیە لەلای ئەو باسـی ئەوانەی نەکردبێ بەڵام من دەمزانی باوکم لەو کڕیارانەی ئەو باسی دەکـرد بۆی نایەت.

من هەر لە تەمەنی منداڵییەوە بیستومە بـاوکم باشـترین بەرگـدرووی شاربووە، بـەڵام کـەنگێ نـازانم. لەوانەیـە ئەوکاتـەی کـە دایکـم مێـردی پێکردووە ـ بۆیەش مێردی پـێ کـردووە چـونکە باشـترین بەرگـدرووبووە. کڕیاری باشی بووە، نەك لەبەر خۆی مێردی پێکردبێ ـ چونکە باوکم هـیچ شتێکی نەبوو دایکم حەزی لێبکات. رقی لەهــەموو شـتێکی ئـەو دەبـۆوە سەیر بوو لەگەڵ کەسێکی ئاوا زەماوەندی کردبێت، قـەت لـەهیچ کامیـانم نەپرسی چۆن لەگەڵ یەکتر ئاشنا بوون. ((ئێستاش بۆ پرسـیارکردن درەنـگ بوو)) بەڵام پێم وایە دایکـم لەگـەڵ ئەنـدامێکی بنەماڵەکـەیان ((چـونکە نازانم ئایا قەت باوکم جل وبەرگی ژنانی دووریوە یان نا؟)) مشتەری بـاوکم بوون. دایکم خۆی بەکچی ماڵێکی بەناو بانگ لە قەڵەم دەدا.

بنەماڵەکەی لەو بنەماڵە پان و درێژانە بوون کەلە ماڵی کۆنی گـەورەی خاوەن هۆڵی پێنج دەرکەیی و سێ دەرکەیی و هەزار تڕ و توڕەهاتی دیکەی هەیە، دادەژیان کە ئێستا وێران بووە لەناو میراتگرەکاندا دابەش بووە. ئەو کـات هـەموو پێکـەوە دەژیـان و گـەڕەکێکیش بـەناوی وانـەوە بـوو (تـا ئەمڕۆکەش هەر بەناوی ئەوانەوەیە) ئەو کاتە کەسەیارە نەبوو، لـە تـەواوی گەڕەکدا تەنیا ئەوان چوارپێیان بووە بە چوارپێ هاتووچۆیان کردووە.

(ئەو قسەیەی کۆتایی لەزمانی دایکمەوە بیستوومە)

ئەوان هەردووکیان بەتەمن بوون کەپێکەوە زەماوندیان کردووە، باوکم پیرتر بوو، دایکم قەڵەو بوو، بەڵام بەردەوام نەخۆشبوو، چونکە لەداخی باوکم وەرهەمی هەڵێنابوو، پاش من ئیتر منداڵی نەبوو، دواتر لەپورمم بیست ئیترمنداڵی نەبوو، دیقی کرد و مرد، من قەت خاڵەکانم یان خوشکەکانی دایکم و بەگشتی خزمەکانی دایکمم نەبینیوە. (چونکە ئەوان ئێمە واتە من و باوکمیان بەمرۆڤ دانەدەنا و قەت کاریان پێمان نەبوو) بەڵام ئەوشم بیستووە کەدەڵێن لەداخی باوکم دیقی کرد و مرد. بەهەرحاڵ هەمووان لەوەداکە دیقی کرد و مرد هاوڕان.

بەڵام دایکم لەخۆوە دیقی کردووەو مردووە، چونکە باوکم زۆری بۆ دەشکاندەوە و ئاگای لیّ بوو: (لەکاتێکدا دایکم قەت ئاگای لەباوکم نەبوو) تەنیا باوکم شەوی وابوو لەگەڵ هاورێکانی دەچوونە قەراغ رووبارەکە سفرەیەکیان رادەخست لە ژێر تیشکی مانگ یان لەژێر تیشکی کزی گلۆپەکانی شەقام دادەنیشتن و رایان دەبوارد. گۆرانییان دەگوت لەکۆتایی شەویشدا کە دەگەڕایەوە ماڵیّ خۆی مەست دەکرد و هات و هاواری دەکرد. بەڵام مەست بوونی بیّ هات و هاوار کەنگیّ تامی هەیە؟ لەوانەیە بۆ تاقمێکیان تامی هەبیّ؟ بەڵام بۆ باوکم تامی نەبوو. ئەو گەڕانە نیوە شەوەکانی بیّ ئەوجۆرە کارانە ناکامڵ دەبینی. بەڵام رەبەنە تا دەگەیشتەوە نزیك ماڵیّ بیّ دەنگ دەبوو سەری لەسەر ئەرزەکە دادەنا لە شەکەتیان وەك گا تا بەیانی بۆی دەنووست.

ئەوجار نۆرەی هات و هاوەرەکانی دایکم بوو. هیچ هـات و هاوارێـك لـە هات و هاواری ژنان ناخۆشتر و بێ تامتر نییە. دەیگـوت ئەگـەر دراوسـێکان یان کڕیارەکانت ئاوات ببینن حەیامان دەچـێ. رەبەنـە هـەر لـە داخـی ئـەو مشتەرییە خەیاڵیانە دیقی کرد. ماوەیەك بوو باوکم کڕیاری زۆر کـەم ببـۆوە یان لانی کەم کڕیاری باش- کە کەوا و پانتۆڵ و ئیلەگیان بـوێ- کـەم ببـۆوە ئیتر خەڵك کەمتر کەوا و پـانتۆڵی لەبـەر دەکـرد. زۆرتـر خوازیـاری پـانتۆڵ بەتەنیا بوون یان کۆنە کاری دێنن.

باوکم لەسەرەتا دا کۆنەکاری وەر نەدەگرت . بەڵام دواتـر کەبازارەکـەی تێك چوو بازاڕی نەما، بە ناچاری کۆنەشـی وەردەگـرت. قـەت بـەدایکمی نەدەگوت بازاڕەکەی وەك جاران نەماوە قەت هیـچی پێـی نـەدەگوت هـەر بۆیەش ئاگای لە هیچ نەبوو. قەت نەم بینـی وەك دوومـرۆڤ پێکـەوە قـسە بکەن. بەردەوام یان بێ دەنگ و بێ جووڵە هەر کامیـان لـە سووچـێك کـز دادەنیشتن وەك بڵێی پێکەوە قسە ناکەن یـان بـەردەوام دەمەقاڵـەیان بـوو، بەسەر یەکتردا دەیاننەڕاند.

بۆیەش بە هەردووکیانم گوت رەبەن. سەرەتا بە باوکمم گـوت. چـونکە ئەو بۆی دەشکاندەوە . بەڵام دایکم تەنیا دەیزانی بۆڵە بکا و هات و هاوار بکات و دەمەقاڵە بکات. باوکم دەیەویست هەموو شتێك دیزە بەدەرخۆنـە و تەواوی کات. بۆ وێنـە ئـەو کاتـەی لەسـەر مەلـەی بـەیانیان لەچـۆمی کێشەیان بوو، باوکم تەسلیم بوو، گوتی: باشە ئیتر ناچمە مەلە باشە؟ بەڵام دواتر بـە بیـانووی حـەمام کـردن بـەیانیان زوو لەماڵـەوە دەردەکـەوتین و

دەچووینە قـەراغ ئاوەکـە مـن مەلـەم نـەدەکرد. لەپـەنا جلـەکانی بـاوکم رادەوەستام و سەیری ئەوم دەکرد. رەنگبێ باوکم هەر بۆ ئەوە منـی لەگـەڵ خۆی دەبرد ـ نەك لەبەر ئەوەی کـە لـەلای جلـەکانی بم کـە نەیـدزن ـ نـا چونکە بەو بەرەبەیانە کەس لە قـەراغ ئاوەکـە نـەبوو. بۆیـە منـی دەبـرد کەسەیری بکەم . بەڵام ئەوە من بووم کە لەگەڵ باوکم دەچـووم نـەك بـاوکم بمبات. ئەمن بووم کە دەمەویست سـەیری بکـەم . ئەگـەر ئـەویش حـەزی کردبێ من پتر لەو حەزم کردووە.

هەر چەند زۆر ناخۆش بوو، بەو کەڕەی بەیانییە لە خەو هەسـتم، بـەڵام هەڵدەستام و لەگەڵی دەچـووم و ئـەو کاتـەی دەهاتێنـەوە منـیش سـەرم تەڕدەکرد تاکو دایکم پێی وابێ چووینەتە حەمام.

بەشی چوارەم

بەڵام ئەوەی ئەوشەو، پاش نووسینەوەی ئەو خەونــەی کــەبینی بــووم و وەبیرم هاتبۆوە ئەوشتانە نەبوو، بەیانییــەکی پــاییزم وەبــیر کــەوتبووە کــە دوازدە یان سێزدە ساڵم تەمەن بوو- دواین قۆناغی قوتابخانــەی ســەرەتایی بووم- و لەگەڵ باوکم بەتەمابووین بچینە قەراغ ئاوەکــە، تــازە لەمحجــەرەی بەندئاوی شەقامی قەڕاغ رووبارەکە بازماندابۆوە خــوارێ و خــەریك بــووین بەرەو ئاوەکە دەڕۆیشتین بینیمان کەسێك لەلای ئاوەکەوە بەرەورووومان دێت جانتایەکی بەدەستەوەیە. لە دوور را دیاربوو گەنجێکی چوارشانەیە.

نزیکتر بووینەوە و باوکم بەیانی باشی پێووت و هــەر ئەوکاتــە، مــن ناسیمەوە ئاغای گوڵچین، مامۆستای پۆلی چوارەمی سەرەتایی ئیمە بوو، باوکم نەیدەناسی تەنیا چونکە پیاوێکی وەرزشکار، دەهاتە بەرچاو و لــە پڕچە تەڕ و لێوە شــین هەڵگەڕاوەکەوەیــەوە دیــاربوو کەمەلــەی کــردووە ئەویش خۆشی لێی هات و بەیانی باشی پێ گوت منــیش گــوتم: (ســڵاو ئاغـای گوڵچین).

گوڵچین و باوکم بەسەرسوڕمانەوە سەیری منیان دەکرد.

باوکم پرسیاری لێکردم ((ئەو ئاغایە دەناسی؟)) گـوتم: ((مامۆسـتای پۆلی چوارەمی ئێمە بووە)).

گوڵچین زەردەخەنەیەکی کرد و سەری دانواند و پرسـیاری کـرد(نـاوت چییە؟ ئاغا بچکۆل) ناو و شۆرەتەکەی خۆم پێ گوت، سەرێکی راوەشاند و تۆقـەی لەگـەڵ کـردم و گـوتی: (خۆشـحاڵ بـووم)، پاشـان چـاوێکی لەجانتاکەمان کرد و پرسیاری لە باوکم کرد بۆمەلە هاتوون؟

باوکم گوتی: بەلێ. گوڵچین گوتی: ئێرە شوێنێکی باشە بۆمەلەـ چونکە لە زۆربەی شوێنەکانی ئەم چۆمەدا مەلەم کردووە و ئـەمڕۆ بۆیەکـەم جـارە هاتوومەتە ئێرە.

بەڵام ئێرە یەکێك لەباشترین جێگاکانی ئەم رووبارەیە.

باوکم گوتی: من هەمووکاتێك دێمە ئێرە، لەبیرم نایا گوڵچین لەوەڵامدا چی گوت. رنگبێ گـوتبێتی مـن هـەرجارە شـوێنێك تـاقی دەکەمـەوە، چـونکە لـەم رۆژە بـەدواوە ئـیتر ئـەوەمان لـەو بەقـسەی خـۆی- یـەکێك لەباشترین شوێنەکانی رووبار- نەبینییەوە.

کاتێـك رۆیـشت تۆقـەی لەگـەڵ بـاوکم کـرد و بـاوکم پێـی گـوت: (سەرکەوتووبی پاڵەوان) پاشان لـەمنی پرسـی: (بەڕاسـتی ئـەو نێرەکـەرە مامۆستاتان بوو؟)

گوتم: (بەڵێ) گوتی: (لێی نەدەهاتەوە)

بەڕاستی لێی نەدەهاتەوە. لێی دەهاتەوە وەرزشکار یـان پاڵـەوان بـێ، ئەوکات کەقوتابی بـووم پـشووەکان وەك مامۆسـتاکانی دیکـە نەدەچـووە

شوێنی حەسانەوە و چای بخواتەوە، لە نێو کلاسدا دەماوەوە ماسوولکەکانی باسکی پیشان ئەو منداڵانەی کە لە دەوری کۆدەبوونەوە دەدا. یان لەسەر کلاس، تاریفی لەپاڵەوانەتیەکانی خۆی دەکرد. یەکێك لەو چیرۆکانەی کە گێڕایەوە ئەوەبوو، دەیگوت: ئەوکاتەی پردەئاسنەکەیان تازە دروست کردبوو هێشتا ئاوی رووبارەکە لە کاناڵێکی بارێك لەژێرپردەکەوە تێپەڕ دەبوو، هێشتا ستوونەکانی پردەکە تەواو نەکرا بوو، لەگەڵ برادەرەکانی مەرج دادەنێ کە لە سەرەوەی پردەکە بازداتە ناو کاناڵەکەوە. کاناڵەکە کەم هەشت مەترێك قووڵ بوو و ئاوەکەش کە هەر ئاوی رووبارەکە بوو بە گوشارەوە لێی تێپەڕ دەبوو و کاناڵەکەش هێندە بارێك بوو، بەرزایی پردەکەش هێندە زۆر بوو. ئەو مەترسییە لەگۆڕێ دابوو کە ئەوکەسەی لەسەرەوە بازدەداتە ناو کاناڵەکە خۆ بەدیوارە بێتۆنییەکانی کاناڵەکە دابدا و مێشکی بپژێتە ناو گەروویەوە. بەڵام مامۆستاکەی ئێمە لەوسەرەوە بازی دابوو، نەخۆی لەجێگایەك دابوو، نە لەناو ئاوەکەشدا خنکابوو. چونکە مامۆستاکەی ئێمە پاڵەوانێکی گەورە بوو کە لەتەواوی شاردا هاوتای نەبوو. هەروەها دەیگێڕاوە کە چۆن چەند جار گیانی چەند کەسی لەمەترسی خنکان لەنێو رووبارەکەدا رزگار کردووە، هەروەها چۆن چەندجار لەناو گێژاوەکانی نێو رووبارەکەدا گیری کردووە و پاشان چۆن لەگەڵ هاوڕێکانی مەرجی کردووەکە لە نێو گێژاوێکی دوو دەرکەییەوە بچێتە ژووریێ و لەدەرکەیەکی دیکەوە بێتە دەرێ. ئەو کارانەی کردبوو، تەنیا ئەوبوو کەلە عۆدەی هەموو ئەوکارانە سەربەرز دەهاتە دەرێ.

ئەو رۆژە، لەو دەمەوەی کەلە قەراغ ئاوەکەوە بینیمان و گەڕامەوە ماڵێ و نانی بەیانیمان خوارد و پاشان چوومە قوتابخانە و تەنانەت لەسەر کلاسیش هەر بیرم لەوە دەکردەوە ئەگەر ئەم جار بمبینێ چیم پێی دەڵێ . لە دڵ خۆمدا دەمگوت لەوانەیە لێم بپرسێ تۆش لەگەڵ باوکت مەلەت کرد یان نا.

ئەگەر ئەو پرسیارەی کردبایە، دەمگوت: بەدڵنیاییەوە مەلەم کردووە.

دیارە دەبێ پرچم ویشك بووێتەوە. قژی ئەویش هەروەها. تەنیا شاهیدی مەلەکردنم ئەوە بوو کە ئەومنی لەگەڵ باوکم بینی بوو کە دەچووین بۆ مەلە.

ڕێستی یەکەم بە پەلە خۆم گەیاندە پۆلی چوارەم و چاوەڕیی مامەوە بزانم دێتە دەرێ یان نا. زۆربەی منداڵەکان لە دەرکەی کلاس هاتنە دەرێ و ئەویش لەگەڵ پۆلێك منداڵ کە ئاپۆرەیان دابوو، هاتە دەرێ. چوومە پێشێ و بەدەنگێکی بەرز، وەها بەرز کە لەناو ئەوقیژە و هەرایەی منداڵاندا گوێی لێ بێ، گوتم: سڵاو.

هێندە بەرزە گوتبووم کە گوی لێ بوو. ئاوڕی داوە و باش چاوی لێکردم و سەرێکی لە قاند و بەزەردە خەنەیەکی بێ ماناوە، هەروەك زەردەخەنەکەی بەیانی بوو- سەیرێکی کردم. نەبەیانی منی ناسیبۆوە و نە ئێستاش.

بەشی پێنجەم

سبەینێ شەو، پاش ئەوی کە کوڕەکان خەویان لێکەوت. دیسان دەستم دا قەڵەم و کاغەز و چوومە مەتبەخەکە. دەبوایە گڵۆپەکە هەڵبەکەم و تیشکی گڵۆپەکەش لەشووشەی سەرەوەی دەرکەکە دەچووە ژووری و ژوورەکەی رووناك دەکردو لەوانە بوو کوڕەکان و خەبەر بێن ومنش زۆرلەوە دەترسام کە لەکاتی نووسیندا بمبین، چونکە تا ئەو کاتە منیان بەو چەشنە نەبێنی بوو، لەوانەبوو گاڵتەم پێ بکەن . هەر چەند هیچ جێگای گاڵتە پێ نەکردنیش نەبوو. ئەمن قەت ئەوکاتانەی خەشایار شتێکی دەنووسێ گاڵتەم پێی نەکردووە، هەموو کاتێك هەولم داوە دەنگە دەنگ نەکەم و بێدەنگی بپارێزم . بەڵام حەمید بە پێچەوانەوە ، هەرکاتێك لە ماڵێ بوایە و خەشایاری لەکاتی نووسین، لەکاتی خوێندنەوەی شیعردا ببێنی بوایە، گاڵتەی پێدەکرد و دەنگە دەنگی وەرێ دەخست و نەیدەهێشت کار بکات . زۆرجاریش دادەنیشت و قسەی لەگەڵ دەکرد. قسەکانیان زۆر پێ کەنینی بوو. بەڵام من پێم ناخۆش نەبوو گوێیان بدەمێ.

حەمید سەرەڕای هەموو کەرێتیەکانی زۆرجارقسەی باشی دەکرد، بەڵام زۆربەی کاتەکان کایەی پێدەکرد و قسەی وای دەکرد کە ئەو وەزاڵە دەهات. یان ئیرادی لێدەگرت ، کە بۆچی لێرەی شیعرەکەتدا نووسیوتە ـ کەڵەباب و نەتنووسیووە مراوی ـ ئەگەر بتنووسیبایە مراوی، تەوفیری چ بوو؟ یان بۆ وێنە بۆ نووسیوتە دەخرۆشێ و نەت نووسیووە دەکولێ . خەشایار لە وەڵامدا دەیگوت چونکە حەزم لێ بوو، چونکە دەخرۆشێ و ناکولێ، چونکە کەڵەبابە و مراوی نییە.

حەمید کەلەڕەقیی دەکرد و دیگوت نەخیر. من دڵنیام کە دەکولێ و دڵنیام کەمراوییە. خەشایار دەیگوت: تۆ چکارەی کە دڵنیابی یان نەبی

حەمید دەیگوت: ((بە تۆ چی کەمن چ کارەم؟ تۆ بەخۆت چ کارەی؟)).

خەشایار سینگی دەهێنا پێشی و دەیگوت: ((من شاعیرم))

((کێ دەڵێ تۆ شاعیری؟))

((بەخۆم))

((کەوایە منیش شاعیرم)).

((کوا شیعرەکانت؟))

((من شیعر نانووسم)).

((شاعیرێك کە شیعر نەنووسی شاعیر نییە)).

((کەسێکیش کە شاعیر نەبێ و شیعریش بنووسێ هەروایە)).

((کێ دەڵێ من شاعیر نیم)).

((من دەڵێم)).

((تۆ کێی؟))

((من ئەو شاعیرەم کە شیعر نانووسم)).

((هەر باشترە کەنایننووسی)).

((تۆش واباشە دانی پێدابنێی ئەو شتانەی کەدەینووسی میعرە شیعر نییە)).

((من دڵنیام ئەوانە شیعرن)).

((منیش دڵنیام کەسێك کە لە جیاتی مراوی بنووسیٚ کەڵەباب و لە جیاتی دەکولێ بنووسیٚ دەخرۆشیٚ میعر دەنووسیٚ، نەك شیعر)).

بە خۆشییەوە حەمید زۆر کەم لە ماڵەوە دەبوو ، چونکە زۆربەی کاتەکانی بەدوای ژنی داهاتووی دا وێڵ بوو لە کۆتایی ڕۆژدا تەنیا بۆ خەوتن دەهاتەوە ماڵیٚ. من زۆربەی کات لەماڵیٚ بووم منیش تاقەتی ئەو قسە و باسانەم نەبوو. زۆرجار خەشایار شیعرەکانی خۆی بۆ دەخوێندمەوە. دیارە من هیچ لە شیعرەکانی تیٚنەدەگەیشتم. تەنیا جاری وابوو خۆشم لەشیعرێکی دەهات ولەشیعرێکی دیکەی نا. بەڵام نەم دەزانی بۆچی حەز لەوەیان دەکەم ئەوەی دیکەم خۆش ناویٚ. ئەو شی کردنەوانەی کە خەشایاریش دەیکرد شتێکی وای ڕوون نەدەکردەوە. بەڵام وەڕووی خۆم نەدەهێنا. چونکە لە لایەك لەوەیکە ئەو متمانەی بەخۆی هەیە کە شاعیرە و ئەو شتانەشی پێی شیعر بوو پتر خۆشحاڵ دەبووم تا لە شیعرەکانی.

تا ئەو دەم قەتی شیعر بڵاونەکردبۆوە. هەرچەند زۆری شیعرە هۆنیبۆوە. بەڵام بە تەمای بوو بەر لە هەموو شیعرەکانی دیکە

مەنزوومەکەی بڵاوکاتەوە کە هێشتا تەواوی نەکردبوو و لەسەر کاری دەکرد. بەو جۆرەی کە دەیگوت ئەو کارە کارێکی بەرزەفڕانە بوو، لەوانەیە ساڵگارێکی زۆر بخایەنێ وتەواوی چارەنووسی ئەو بە خۆیەوە گرێ بدات.

ئەگەر بتوانێ ئەو جۆرەی کەحەزی لێیەتی تەواوی بکات لە ئەنجامدا دەبووە پیاوێکی گەورە . دەنا شاعیرێك دەبوو وەکو هەموو شاعیرەکانی دیکە. ئەو بەتەما بوو تەواوی مێژووی ئێران و تەنانەت جوغرافیای ئێران، تەواوی شاخ و کێو و رووبار و جادەکان و بیابانەکانی ئێران، لەو مەنزوومە گەورەیەی خۆیدا بگونجێنێ .

بابەتی مەنزوومەکە بەو جۆرەی کەبەخۆی دەیگێراوە گەڕان بە دوای شتێك دا بووکە لە کۆنەوە لە ناو ئەو گڵە و لە ناو ئەو هەوایە کە ئێمە هەڵماندەمژی و لەدرێژایی مێژوودا و لەنێوان ئەو هەموو بەڵایەی کە بەسەر ئێراندا هاتووە خۆی قووتار کردووە و دەربازبووە و خۆی گەیاندۆتە ئێمە تاکو ئێمەش بیدەینە وەچەی دوای خۆمان و ئەوەی کە ئەو شتە چییە، بەخۆشی نەیدەزانی . بەخۆی دەیگوت کەدەزانێ چییە ، بەڵام ناتوانێ لە چەند وشە و چەند رستە و تەنانەت لەیەك دوو شیعریشدا بڵێ چییە. بۆیەش لەو مەنزوومە گەورەیەدا بەتەمابوو روونی بکاتەوە.

تەواوی مەنزوومەکە لەسەر ئەوەبوو. دەیگوت ئەگەر دەتەوێ بزانی ئەو شتە چییە، دەبێ تەواو ئەو مەنزوومەیە بخوێنیەوە.

بەشی شەشەم

باوکم لەناو ئاودا نەخنکا- لەپشت مێزی بەرگدرووەکە لەناو دوکانەکەی خۆیدا و لە کاتێکدا کە خەریکی بوو، مرد. ساڵ و نێویک بووکە دایکم دیقی کردبوو ئەو بەتەنیا دەژیا . بەڵام پوورم جارجارە سەری لێ دەدا و پێی رادەگەیشت. پوورم دەیگوت ماوەیەك بوو کە دەبوایە نەچووبایەتە سەرکار. چونکە هێندە نەخۆش و کز ببوو کە بەزەحمەت بەرێگادا دەڕۆیشت . هەرچەند پوورم پێداگری کردبوو کە نەچێتە سەرکار(تاکو باشتر دەبێ) بچێتەماڵی ئەوان (ماڵی پوورم) و لەوێ بمێنێتەوە. بەڵام بەگوێی نەکردوون. پوورم نەیدەتوانی ماڵی و منداڵی بەجێ بهێڵێ و بچێتە لای باوکم و پەرەستاری لەو بکات. (هەر چەندە ئەوکاتەی باوکم مرد، پوورم بەداخەوە بوو بۆ ئەو کارەی نەکردووە). باوکم پیاوێکی لاسار بوو. پوورم وایدەگوت و دەیگوت هەربەو لاسارییەش دیقی بەدایکم کردووە. تادواسات نە چۆتە ماڵی پوورم و نەوازی لە کارکردن هێناوە. بە پوورمی گوتبووە ئەگەر نەچمە سەرکار منیش وەك خێزانم دیق دەکەم. باوکیشم دانی بەوە دادەنا کە دایکم دیقی کردووە. بەڵام دانی بەوە دانەدەنا

که ئەو دیقی پێکردووە. دەیگـوت بـەخۆی (یـانی دایکـم) دیقـی بـەخۆی کردووە.

باوکم لە کاتێکدا کە سەرو دەستەکانی لەسـەر مێـزی بەرگدرووەکـەی بووە و مقەستی بەرگدرووەکەی بە دەستییەوە بووە، قاچـی لەسـەر ئـەرزی بووە، مردبوو. جەستەی هێندی لاواز ببوو کەنەیتوانی بوو ئەو بەرەو زەوی راکێشێ. تایەك دووسەعات کەس نـەیزانی بووکـە ئـەو مـردووە. چـونکە نەقەت کڕیارێکی هەبوو و نەکەس سـەردانی دەکـرد. کـاتی نـانی نیـوەڕۆ کەدوکاندارەکان دەرکەی دوکانەکانیان قەپات دەکەن و خواردن بـۆ نـەهار، دەرکەی دوکانی ئەو هەروا ئاواڵە بووە، کاتێ دەگەڕێنـەوە دیـسان دەبیـنن دەرکـەی دوکانەکـەی ئـەو هـەروا ئاواڵەیـە. بـاوکم قـەت لـەدوکان نـانی نەدەخوارد. چونکە نەکەسێکی لێ بوو چێـشتی بـۆ لێ بـنێ و نەبەخۆشـی شارەزای چێشت لێنان بوو. یەکێك لە دوکانـدارە کـان نێگـەرانی دەبـێ و دەچێتە ژووریَ بزانێ چ باسە دەبینێ ئـەو هەروابـە پێـوە و لـە سـەرمێزی بەرگدرووەیەکەی گیانی دەرچووە.

من ئەوکات لە کتێب فرۆشییەك کارم دەکرد، سێ چوارمانگ بوو ئـەو کارەم دۆزیبووە لە ئێسفەهانەوە بەتەلەفوون حەمیـدیان ئاگـادار کردبـووە. چونکە لە ماڵێ تەلەفوونمان نەبوو، کەسیش نەیـدەزانی لـەکوێ کاردەکـەم (چـونکە یـان کـاربوو یـان هـەر ماوەیـەك لەشـوێنێك بـووم) ئەگەرلـە ئیسفەهانەوە کارێکی گرینگیان بەمن بوایایـە تەلـەفوونیان بـۆ دایرەکـەی حەمید دەکـرد. حەمیـدیش لەگـەڵ مـن بـۆ ئیـسفەهان گـەڕاوە. چـونکە

حەمیدیش باوکمی دەناسی (ئەو کات کە منداڵ بووین پێکەوە دراوسێ بووین و هەموو جارێ کە دەچۆوە ئیسفەهان سەردانی باوکمی دەکرد) تاکو ئێمە گەیشتینەوە ئیسفەهان مێردی پوورم و کوڕی پوورم هەمووکارەکانی کفن و دەفنیان تەواو کردبوو، من تەنیا دەبوایە بچمە پرسەکەی خۆم خەمین بنوونێم و لەبەر دەرگا راوەستم و سلاوعەلەیك لەگەڵ ئەو کەسانە بکەم کە دەهاتن بۆ سەرخۆشییەکە ولەگەڵ تاقمێکیان تۆقەبکەم و لەوەی کە خۆیان ماندوو کردووە و تەشریفیان هێناوە سپاسیان بکەم . ئەوەش بەخۆی کارێکی چەتوون بوو و ئەگەر کابرا لەمەرگی باوکیشی نارەحەت نەبووبێ ئەو کارانەی بکردبایانە نارەحەت دەبوو و پێی وا بوو هەر بەڕاستی شتێکی ناخۆش هاتۆتە پێشێ. باوکم قەت لەگەڵ رێ و ڕەسمی ئاوا نەبوو و دەیان جار گوتبووی ئەگەر مردم، پرسەم بۆ دامەنێن و ئەو ئەدا و ئەتوارانەش لەخۆتان دەرمەهێنن. بە خۆی دەیگوت لەتەواوی ژیاندا لە هیچ پرسەیەکدا بەشداریی نەکردووە وبەڕاستیش ئەوەندی من لە بیرمە لەهێچ پرسەیەکدا بەشداریی نەکرد. بۆ دایکیشمی پرسەدانەنا بنەماڵەی دایکم پرسەیەکی گەورەیان لەقوتابخانەی چوارباخ بۆگرت کە باوکم لەویش بەشداریی نەکرد. لەلایەن ئێمەوە تەنیا من و پوورم و مێردی پوورم چووین. حەمید پاش رێ و ڕەسمی پرسەکە گەڕاوە تاران. بەڵام من بەپێداگری پوورم تا حەوتەی باوکم لەوێ مامەوە. لەوماوەیەدا، پوورم و مێردەکەی لەسەرمێشکم کاریان دەکرد و ئامۆژگاریان دەکردم کە ئیتر کاتی ئەوە هاتووە لەوسەرگەردانییە رزگارم بێت. من پێم وتن من ئێستا

ماوەیەکــە لــەتاران کــارم دۆزیوەتــەوەو ســەرگەردان نــیم. بــەڵام ئــەوان مەبەستیان ئەوە بوو بگەڕێمەوە ئەوێ و لەدوکانی باوکم- کـە ئێـستا مـن خاوەنی بووم- لەناویەکێك لە قەرەباڵغترین شوێنی شاردابوو- کاربکەم.

ئەودوکانە تەنیا شتێك بووکە باوکم هەی بـوو. ئەومالـەی کـە لەگـەڵ دایکم لەویەك ساڵ و نیوەی تەمەنی تێدا ژیانی کردبوو و بـەکرێی گرتبـوو هەر لەحەوتووی یەکەمدا کە لە ئیسفەهان بووم، کەل و پەلەکەم بردەماڵی پوورم. (پوورم دەیگوت بەشێوەیەکی کاتی تا چارەنووسی تۆ روون دەبێتەوە بالێرەبن) بەڵام شت ومەکەکان ئەو قسەیەیان هەڵنــەدەگرت و چارەنووسـی منیش نازانم کوێی روون نـەبوو. ماڵەکـەشمان داوە بـەخاوەن ماڵەکـە (کـە ئــەویش ماوەیــەکی زۆر بــوو هــەوڵی دابــوو بــاوکم دەربکــات و ئیــستا نەیدەتوانی خۆشحاڵی خۆی لەمەرگی ئەو بشارێتەوە).

راستە کرێی ئەو ماڵە لە چاو بیست و پێنج ساڵ لەمەوبـەر کـە بـاوکم بەکرێی گرتبوو چەند بەرابەر ببۆوە ئـیتر شـوێنێکی وابـۆ خـەیاتێکی بـێ موشتەری وەك باوکم وەگیر نەدەکەوت باوکیشم ساڵ و نیوێك پاش مـەرگی دایکم دەیتوانی بچێتە ماڵی پوورم یان تەنانەت لە دوکانەکەی دابێ. بەڵام ئەو خوی بەوماڵەوە گرتبـوو چـونکە لەرووبارەکـە نزیـك ببـووە. تـا ئـەو ئاخیریانەش کە ئیتر نەیدەتوانی بچێتە ناو ئاوەوە هەربە هـەوای ئـەوە کـە ئەو ماڵە لە چۆمی نزیکە دڵی بەو ماڵە خۆش بوو.

ئەو چەند رۆژە کە لە ماڵی پوورم بـووم لەگـەڵ کـوڕە پلکـم، کـە لـەو کاتەی هاتوومەتە تاران (پێنج ساڵ) کەمتر دەم بینی و کچی پوورم کە هەر

له منداڵییەوە خۆشم دەویست و لەوەتا گەورە بووە بە دەعێی بووە. هەرچەند کە تەنانەت پێش ئەوەیکە بێمە تاران، بەدەعێی ببوو هەر لەولا بۆئەم لا دەچووین. کچە پوورم ئەمجار هیچ دەعێی بۆ دەرنەدەهینام و لەوەی کە لەگەڵ حەمید نەگەڕاومەتەوە تاران و بە قسەی پوورم و مێردی پوورم دەکەم خۆشحاڵ بوو بەپیچەوانەی رابردوو ئەدا و ئەتواری وەلانا بوو و زۆر بەگەرمی قسەی لەگەڵ دەکردم و بەتەواوی ببوو بە کچێکی دیکە لەگەڵ ئەو هاوتەمەن بووم (براکەی لە ئێمە گەورەتر بوو) ئێمە هەر لە منداڵیەوە پێکەوە یاریمان دەکرد. بەلام کچان زووتر لە کوڕان گەورە دەبن هەر ئەوەندی هەستی کرد کە گەورە بووە خۆی لەمن بەزلتر دادەنا. لەوەتا هەستم بەوە کرد کە خۆی بەزلتردەزانێ کەمتر دەمبینی ئەگەر دەشم بینی لەدوورەوە دوراودوور بوو. بەلام زۆرترم خۆش دەویست و پتر بیرم لێدەکردەوە لەوەتا هاتبوومە تارانیش هەر لەیادم دابوو چەند جار نامەم بۆنارد بەلام بێ وەلام مامەوە.

ئیستا کە دەم بینی گۆڕاوە لە گەڵم قسەدەکات و خۆبەزل زانی وەلاوە ناوە (چونکە لە ماڵێدا و لەبەرامبەر غەریبەکانییدا هەروا بەدەعێ بوو)، تەواو دڵم دۆڕاندبوو و کاتێك گەڕامەوە تاران بەڵێنم لێ وەرگرت کەبێ نامەم نەکات.

بەشی حەوتەم

بەیانی ئەو رۆژەی پاش حەوتوویەك بزربوون چوومەوە کتێبفرۆشییەکە ، درەنگ گەیشتمێ . بەرپرسی کتێبفرۆشییەکە و فرۆشیارەکان هەموو لەوێ بوون و کەسێکی دیکەش کەتا ئەو کات نەمبینی بوو لە پشتەوەی مێزەکە راوەستا بوو ئەوەیانم کە بینی، چۆکم شکا و بەگومانەوە لێ چوومە پێشێ و سڵاوم کرد. کەس روویەکی وای نەدامێ و بە لەقەلەق وەڵامی سەلامەکەیان داوە. زوو زانیم چ باسە. بەرلەوەی بەرپرسی کتێبفرۆشییەکە بە بەشیماڵی بڵێ : ((پارەی ئەو بەرێزە بدەن)) تێگەیشتبووم دەریانکردبووم. ئەو پارەیەشیان کە دەدامێ بەشێك لە معاشەکە بوو لەبەرامبەر ئەو ماوەیەدا کەکارم کردبوو بەرلەوەی بگەرێمەوە ئیسفەهان پێم قەرزاداربوون. رەئیس هاتە قسە و گوتی: ((دەی ئاخری برِیارتدا واز لەو کارە بهێنی؟))

گوتم: ((کێ وای گوتووە؟))

((بەخۆت گوتت ، مەگەر لە مووچە نارازی نەبووی؟))

((با، بەڵام نەمدەویست واز لەم کارە بێنم.))

((ئەی بوا بەجێت هێشتین؟))

((گوتم: دووسێ ڕۆژ دەڕۆم و دەگەڕێمەوە.))

((دووسێ ڕۆژ نا دەڕۆژ، تۆ دەڕۆژ دیار نەبووی.))

((من خۆ گوتم کارم هەیە.))

((گوتبووت بەڵام گوتت دوو سێ ڕۆژ ئیمەش کەبینیمان پتر لە دوو سێ ڕۆژی خایاند دڵنیا بووین کە ناگەڕێیەوە، بەو بەڕێزەمان گوت بەدەست ئاماژەی بە کابرا کرد، کە لە جیاتی تۆ بێت و کارمان بۆ بکات. باشە پێم بڵێ بابزانم ئەوکارە چیبوو کە هەندەی خایاند؟ ئیشێکی نوێت دۆزیوەتەوە؟))

((باوکم مردبوو بۆیە چووبوومەوە ئیسفەهان.))

کابرا مات بوو. چاوێکی پێدا خشاندم. وەك بڵێ دەیەویست بزانێ لێم دێ باوکم مردبێ یان نا. فرۆشیارەکانیش گەڕانەوە چاویان لێکردم.

ڕەئیس گوتی: ((بۆئەو کاتەی کە ڕۆیشتی نەتگوت باوکم مردووە؟))

((پێم وابوو پێویست ناکات.))

ڕەئیس گوتی: ((زۆریش پێویست بوو.))

لە جێگەکەی رابوو و ئاماژەی پێکردم لەگەڵی برۆمە پشتەوەی دوکانەکە کە چایی لەوێ لێدەنێن. ڕەئیس کابرایەکی قەمبووربوو کاتێك کە هەڵدەستا سەرپێ کوورتر دەبوو لە چاو و ئەوکاتەی کەدانیشتبوو. بەڵام زیرەك بوو بە پەلە پیالەیەکی چای بۆ تێکردم لەسەر دیواری کتێبە لەسەر یەك هەڵچنراوەکانی دانا. بەخۆی لە دیوارەکە بچووکتر بوو و لەو پشتەوە

له فرۆشیارەکان نەدیوبوو. بەڵام چاوێکی بۆ لای ئەوان گێڕا و هێواش ـ وەك بیەوێ کەس گوێی لێنەبێ پرسیاری کرد (بەڕاستی باوکت مردووە؟)

گوتم : بەڵێ.

دیسان گوتی بۆ پێت نەگوتم لەسەر ئەوە نایەوە؟ ئەگەر پێم بگوتبایە پێم وانییە هەرچەندێکیش درەنگم کردبایە کەسێکی لەجیات من هێنابایە . بەڵام ئیستا ئەو کوڕەی هێناوە ناکرێ دەری کات. مەگەر ئەوەی کەباش کارنەکات، یان هەڵە بکات ئەو بتوانێ گوێچکەی بگرێت و ئەگەر ئەوە هاتە پێش بەدڵنیاییەوە دەری دەکات بە منیش دەڵێ تاکوو بێمەوە سەر کارەکەی خۆم. تا ئەو ئەوانەی بۆمن شیکردەوە پاشان لە هۆکاری مەرگی باوکمی پرسیارکرد. من چایەکەم خواردەوە و ماڵئاواییم لە هەموویان و یەك لەوان فرۆشیارە نوێیەکەکرد، پارەکەم وەرگرت و هاتمە دەرێ.

دیارە حەق بەو رەئیسە دەدەم. دەبوایە بەرلەوەی بڕۆم پێم گوتبایە باوکم مردووە. من تەنیا وتم یەك دووڕۆژ کارم هەیە ناتوانم بێمەوە سەرکار و پاشان کەدرێژەی خایەند تەواو حەقیەتی بچێ و کابرایەکی دیکە بێنێ و لەمن بێ هیوابێت. هەروەها ماوەیەك بوو داوای مووچەی زیاترم دەکرد.

زۆربەی ئەو ماوەیەی کەلەوێ بووم کتێبی دەرسیمان دەفرۆشت کارمان زۆر بوو. کۆڵێك کڕیار نەیان دەهێشت بە حەزی خۆمان پشوویەك بدەین هەر کڕیارێك دەیەویست زووتر بەڕێی کەن کەس بیری لەو فرۆشیارە قوربەسەرە نەدەکردەوە بە مووچەیەکی زۆرکەمەوە ناچارە لە کەڕەی

بەیانییەوە تا نیوەی شەو راوەستێ و جاری وابوو نیوەی شەویش (کتێبی تازەیان لە مەخزەنەوە دێنا کەلەسەر یەك هەڵیچنین بۆفرۆشتنی سبەینێ) فرۆشیاری هەژاریش دەبوایە وەك کەر کاربکات و کتێبە جۆراوجۆرەکان کە کڕیارێك دەیەویست بدۆزیتەوە و بەپەلە بیان پیچیتەوە و نرخەکەیان لێك بداتەوە و کۆیان بکاتەوە ئەگەری هەڵە کردن زۆر بوو رەئیسە قەمبوورەکەش لەناو ئەو هەموو قەرەباڵغیە دا چاوی لێدەکردی و سەیری کۆکردنەوەکانتی دەکرد وای بەحاڵت ئەگەر هەڵەت کردبایە گاڵتەی پێدەکردی و تازە متمانەی بە کۆکردنەوەکەت نەدەکرد و بە خۆی لە جیاتی تۆ نرخەکانی کۆدەکردەوە و دەهاتە سەر رێگات و نەیدەهێشت بە دڵی خۆت هەڵسورێی . بەدڵنیاییەوە ئەو فرۆشیارە نوێیەش ئەو دەردەی بەسەر دێت . ئەگەر بەتەمابێت هەڵەی لێبگرێت بەسانایی دەیتوانی بەتایبەت لە تازەکارێك هەر زۆر ئاسانە . سەرەڕای ئەوەیکە پێشتر زۆر قەرەباڵغ بوو و ئیستا وانەماوە. وەرزی کتێبە دەرسییەکان کۆتایی پێ هاتووە و فرۆشیارەکان حەساونەتەوە ئەگەری هەڵە کەمتر بووەتەوە.

کتێب فرۆشییەکە خۆش بووە- چونکە من لەوێ نەماوم. تاوانەکە لەسەر ئەستۆی خۆمە بۆ نەمگوتووە باوکم مردووە. باوکی پیاو بمرێ و باسی نەکات؟ کاتێك گوتم باوکم مردووە رەئیس چۆن دەم و چاوی گۆڕا، وەك ئەوەی کەرِوداوێکی گرنگ رووی دابێت. کەسێك کە باوکی دەمرێ بۆ خەڵك گرنگ دەبێ و پتر بایەخی پێ دەدرێت. تاکو باوکم نەمردبوو تەنانەت کچە پوورەکەشم بەچاوی مرۆڤ سەیری نەدەکردم.

بەشی هەشتەم

سێ حەوتە پاش گەڕانەوەم بۆتاران، یەکەم نامەی کچەپوورم گەیشتە دەستم، نووسیبوی خۆشم دەوێی. لەمنداڵییەوە خۆشی ویستووم و لەو کاتەوەی هاتوومەتە تاران بەردەوام بیری لەمن کردۆتەوە، بەڵام دەرفەتێکی نەهاتۆتە پێش لەسەر ئەو بابەتە قسە بکات و کاتێك بۆمەرگی باوکم چوومەتەوە ئیسفەهان زۆری حەزکردووە قسەم لەگەڵ بکات. بۆهەر شوێنێك کە دەچووین براکەشی لەگەڵمان بووە درفەتی ئەو قسانە نەرەخساوە و پاشانیش نەیزانیوە من چ هەستێکم سەبارەت بە ئەو هەیە و لەوانەیە هەر بیر لەو نەکەمەوە. ئیستاش ئەوە خۆی پێدا داوە و ئەوقسەیەی کە گوتنی زۆر ئەستەم بووەی نووسیوە و تکاش دەکات ئەگەر خۆشم ناوێ لەلای دایك و باوکی باس لەو قسە و نامەیە نەکەم و ئەگەر خۆشیشم دەوێ، هەرچی زووترە پێ بڵێم تاکوو تەکلیفی خۆی روون بکاتەوە. لەڕاستی و سادەیی ئەو نامەیە زۆر دڵخۆش بووم و بڕیارمدا وەڵامەکەی بۆ بنێرم بەڵام شتێکی وا بۆچلەی باوکم نەمابوو و ئەگەر بمویستبایا بچمەوە ئیسفەهان بەخۆم بەر لەنامەکەم دەگەیشتمە ئەوێ و

پاشانیش نەمدەزانی نامەنووسین بۆکچە پوورم پاش چەند ساڵ تێپـەرین و بێ جواب مانەوەی نامەکانی من لە روانگەی پـوورم و مێـردی پوورمـەوە چۆن لێك دەدرایەوە.

لە دواساتدا دو دڵ بووم بچمەوە بۆ ئیسفەهان یان نا. باوکم لەگـەڵ رێ و رەسمی پرسەی مردوو کۆك نەبوو چ بگات بە رێ و رەسمی حەوتە و چلە.

منش حەزم نەدەکرد بە پێچەوانەی ویستی ئەو بجوولێمەوە- بەتایبـەتی کە ئێستا نەمابوو. بەڵام بەتەمای دیتنی کچە پوورم و هەروەها چونکە بێ کاریش بـووم، وەرێ کـەوتم. دیارەکـە بـە رۆژ لـەماڵی پـوورم دەمامـەوە وشەوانەش لەوێ دەنووستم. لە هەلێکی لەباردا بە کـچە پوورەکـەم گـوت کەنامەکەیم خوێندۆتەوە و منیش خۆشم دەوێ. کارەکان زۆر زووتـر لـەوەی کە بیرم لێ بکەمەوە جێ بە جێ بوو. کچە پوورەکەم پێی راگەیاندم کـە داواکاری هەیە و دایك و باوکیشی رازین و ئەگەر دەمەوێ شتێك بکەم بـی کەم. سەرەڕای ئەوەی کە دیسان ئەو کارەی کە دەبوایە بم کردبایـە کـردم. لەسەفەرەکەی دیکەمداکە دەدوازدە رۆژ دواتر بوو و گەڕامەوە ئیسفەهان. بەشێوەیەکی فەرمی خوازبێنیم لـەپوورم و مێـردی پـووورم کـرد . ئـەوان سەرەتا بە دوو دڵی (چونکە بێ کار و بێ پارە بووم) و پاشان بەو مەرجەکە بگەڕێمەوە ئیسفەهان و دوکانی بـاوکم وەگـەڕ بخەمـەوە و کـار بکـەم بـە زماوەوندکەی ئێمە رازی بوون. شەوی جێژن (چـونکە تـازە حـەفتا رۆژ لـە مەرگی باوکم تێپەر ببوو) زەماوەندێکی بـێ قـرە و بـێ دەنگمـان کـرد و رۆژی یەکەمی جێژن بۆ مانگی هەنگوین هاتینـە تـاران. حەمیـد هـەموو

سەرەساڵێك دەگەڕێتەوە ئیسفەهان و خەشاریاریش بۆ موراعات کردنی ئێمەش بێ هەوڵی دابوو حەوتەی یەکەمی ساڵ لەگەڵ دایك و باوکی بێ. بەو کارەی هەم بنەماڵەکەی و هەم ئێمە خۆشحاڵ دەبووین کە دەمانەویست لە یەکەم ڕۆژەکانی ژیانی هاوبەشمان تامی تەنیایی بچێژین.

سەرەتا پێم وابوو حەوتوویەك بۆ تەنیا بوونمان زۆر کەمە. بەڵام هەر لە یەکەم و دووهەم ڕۆژدا بێ تاقەت بووم پێم خۆش بوو زووتر بگەڕێینەوە ئیسفەهان. ڕۆژی یەکەم و دووهەم کەمتر لە ماڵێ بووین. ژنەکەم وەك شارییەکانی تر کە دێنە تاران، دەیەویست بچێ بۆ بازار و چونکە شارەزایی هێچ شیوێنێك نەبوو، منیش دەبایە لەگەڵ ئەو چووبامایە و دیسان لەو دوکان بۆ ئەو دوکان کردن لە ماڵێ مانەوە خۆشتر بوو. هەرچەند لە دووهەم ڕۆژدا ئەمن لەو دوکان بۆ ئەم دوکان کردن وەرەزبووم و لە ڕۆژی سێهەم و ڕۆژەکانی دواتر هەرلەماڵێ دا ماینەوە.

ژنم دەستاوی خۆش بوو (بەرگدرووی چاکیش بوو) و خواردنی چاکی لێدەنا و کەم قسەش بوو. منیش ئەوچەند ڕۆژە خۆم بەکتێبەکانی خەشایارەوە خافلاند و هەولم دەدا خۆم خۆشحاڵ و پڕ لە هیوا بنوێنم. چونکە هەرچییەك بێ سەرەتای بەڵام زۆر زوو بیری ئەو ڕۆژانەم دەکردکە بەتەنیا لە ماڵێ دەمامەوە هەرچەندە نانیشم ئاواباش نەبوو و بەڵام ڕۆژانەم لەم ڕۆژانە خۆشتر دەویست لەڕۆژانێك کە دەبوایە بە زۆری زەردەخەنە لێدەم و بەزۆری ڕۆڵی کابرایەکی خۆشحاڵ بنوێنم. ژنەکەم مرۆڤێکی لەخۆبردوو بوو هەر لە یەکەم ڕۆژەکانەوە هەستی کرد کە من مێردێکی باش نیم و بە رووی خۆی نەدێنا.

وەك بڵێی بڕیاری دابوو لەگەڵ خراپەکانم خۆی بگونجێنێ. ژنی چاك بوو. بەرلە زەماوەند کردنمان پێم وابوو هێچ ژنێك بە باشی و جوانی ئەو ناگاتەوە، بەڵام ڕێك لەو ڕۆژەوەی کە زەماوەند-مان کرد بینیم زۆر ژن بە باشی و جوانی ئەو و بگرە لەویش باشتر هەیە.

بەڵام ئەوەیکە بە پەلە زەماوەندم کرد ئی ئەو نەبوو کە پێم وابێ باشترین و جوانترین ژنی جیهانە، ئی ئەوە بوو کەهەر لەمنداڵییەوە حەزم دەکرد ئی من بێ و لەو کاتەوەی رووی دەدامێ ئێتر قەت پێم وانەبوو ڕۆژێك بێ کەببمە خاوەنی و کاتێك ببینم بەو سانایییەوە دەستم کەوتووە ، چۆن دەمتوانی زەماوەندی لەگەڵ نەکەم؟

لە دەنگی ماشینەکان کە شەو و ڕۆژ لە ژێر پەنجەرەکەمان تێپەر دەبوون وەزاڵە هاتبوو. دەیگوت تۆ چۆن دەتوانی لەو قەرەباڵغییەدا هەڵ بکەی؟ نەیدەگوت واز لە تاران بێنەو وەرە بگەرێینەوە ئیسفەهان. تەنیا لەدژی دووکەڵ و قەرەباڵغی و هەراو هوریای تاران قسەی دەکرد. نەیدەگوت با بڕۆین دوکانی خەیاتییەکەمان وەرێ بخەین. دەیگوت: ((ئەو جلەم جوانە؟)) دەمگوت: ((بەڵی زۆر جوانە)) دەیگوت ((بە چەند کڕیبێتم باشە؟ نرخێك بڵێ)) نرخێکی زۆرە لە سەرەوەم دەگوت، چونکە ئەو ئەوەی دەویست. ئەوکاتە ئەو نرخێکی کەمی دەگوت. منیش سەرم سووڕدەما. چونکە دەمزانی ئەو ئەوەی دەوێ. ئەوکات دەیگوت دەزانی بۆ وا هەرزان تەواو بووە چونکە بە خۆی دوریویەتی. منیش دیسان سەرم سووڕدەما- پتر لە پیشوو- و پرسیارم دەکرد ((بەراستە؟))

بەڕاستی بــوو. و ئەوکاتــە دەمگــوت: ((وەڵــلا خــەیاتی چــاکی ؟)) و ئەویش هەر ئەوەی دەویست هەموو ئەوقسە و باسانە بۆ ئــەوەبوو کــە ئــەو قسەیە بکەم و پاشانیش نەیدەویست ڕێك بڵی، با بروێنەوە و دوکانەکــەمان وەرێ بخەین و من لەوێ لە جیاتی باوکت کاربکەم و لەجیاتی جلی پیاوانە، جلی ژنانە بدورین و بەو شێوەیەی ژیانێکی باشمان دەبێ.

بەشی نۆیەم

هەر وەکو بەڵێنم بە خەسوو و خەزووم (پوور و مێردی پووری پێشووم) دابوو، بریارم دا دوکانەکەی باوکم بگۆڕم. بەڵام بەخۆم زۆر تاقەتی ئەو کارەم نەبوو. ژن براکەم (کوڕە پووری پیشووم) کە ئەویش بێ کاربوو. توانی تەواوی کارەکان بکات. لێی شارەزابوو ناسیاوی هەبوو توانی لەماوەی حەوتوویەکدا دوکانەکە وەڕێبخات.

سەرەتا بریار وابوو ببێتە بەرگدروو، بەڵام دواتر بریاردرا بکرێتە وردەواڵە فرۆشی، خەیاتی داهاتی نەبوو. (ئیتر کەمتر خەڵك تاقەتی بەرگ دورینی هەبوو. لەمێژبوو زۆربەی خەڵکی خۆیان لەم بەزمە قورتارکردبوو، حازریان دەکری و حازریان دەفرۆشت) دوایەش وردەواڵە فرۆشی دەستی ئاواڵەتر دەکردین، بەڵام خەیاتی تەنیا خەیاتی بوو. پاشان بڕیاردرا خێزانم جلی ژنانە بدورێ لەوردەواڵەکە بیان فرۆشێ. لەوردەواڵە فرۆشییەکەدا دەکرا هەموو شتێك بفرۆشین. لەسەر پێشنیاری من ناومان لێنا (زایەندە روود) ئەو ناوە منی وەبیر باوکم دەخستەوە. هەرچەند دوکانەکە هێندە لەڕووبارەکە دوور بوو ناوێکی باش نەدەهاتە ئەژمار. ئەو دوکانە چ ئەو

کاتــەی کرایــە وردەواڵــە فرۆشــی چ پــێش ئــەوە بــەردەوام بــاوکمی بــەبیر دەهینامەوە. بۆیەش هەوڵم دەدا کەمتر بچمە ئەوێ. ژن براکـەم بەتـەواوی دوکانەکەی گۆڕیبوو لەجیاتی مێزە دارە رزیوەکەی باوکم مێزیکی شووشەی دانابوو ویترنیشی دانابوو کەپێشتر لێی نەبوو، قەفەزی شووشەی دانابوو کە کەل و پەلەکانی تی خستبوو برێك کەل و پەلی تریـشی بـەدار و دیـوارەوە هەڵواسیبوو چـەند ئاوێنـەی گەورەشـی لـەولا و لـەم لا دابـوو دوکانەکـە گەورەتر بنوێنێ. هەموو ئەوانە دیمەنێکی نوێیان بـەوێ دابـوو و بەگـشتی دەتوانم بڵـێم دوکانەکـە گۆڕابـوو. بـەڵام سـەرەڕای هـەموو ئەوانـە بـۆمن هەردوکانە نابوودەکەی باوکم بوو. لەدار و دیـوار یـادی ئـەو دەڕژا. بـۆنی ئەوی لێ دەهات. چ لەدەرەوە چ لـەناو دوکانەکـەدا. لـەنێو دوکانەکەشـدا بەخۆی بەردەوام بوونی هەبوو تەنیا مێزە کۆنەکە کەم بوو. بـاوکم گاڵتـەی بەو ژن برایەم دەکرد. بەڵام مرۆڤێکی پاریزکار بـوو تامـابوو لەبـەر دایکـم ئیـستاش لەبـەر بووکەکـەی قاقـا پێنەدەکـەنی. جـل فرۆشـی (زایەنـدە روود)سەرەتا بانەمەڕ کرایەوە. خێزانم شەوانە لەماڵێ جلی دەدوری و بەڕۆژ لەدوکان فرۆشیار بوو. ژن براکەشم داخیلەی دوکانەکەی لەئەستۆ گرت بـوو شتومەکی دوکانەکەی دابین دەکرد منیش جارجارە سەرێکم لێدەدان. بـەڵام پتر لەناو ئەو کۆڵان و شەقامانەدا کە لەمنداڵییەوە هێنـدەم بینیـوون دڵـم بەدیتنیان لەژێلادەهات پیاسەم دەکـرد. دەبوایـە لـەماڵ گەڕابوایـەم. لـەو کاتەوەی مارەنامەکەیان خوێندەوە خەسووم پێی گوتم: جـارێ بەشـیوەیەکی کاتی لێرەبن (یانی ماڵی پووری پێشووم) تاماڵێ دەدۆزینەوە. ئـەو چـەند

مانگە لە ئیسفەهان بووم شەوانە لـەماڵی ئـەوان دەمامـەوە. بـەڵام ماڵـە ڕاستەقینەکەی من هەرماڵە بچکۆلانەکەی تاران بوو. چونکە هێشتا نـوێن و بانەکەم لەوێ بوو و تائەوانیش لە وێ بن من هەر دەبوایە بەشە کرێکـەم دابایە. بەڵام بـەخۆم حـەزم دەکـرد جـارێ هـەروا ئەوبەشـە کرێیـەم بـدەم لەجیاتی ئەوەی کە ماڵە پوورم یان ماڵێکی هاوبەشی مـن و کـچە پـووری پێشووم ببێتە ماڵی من.

کاتێك دوکانەکە وەڕێکـەوت. ئـیتر کـەمتر کاریـان پـێم دەبـوو. مـن لەبەیانییەوە تا شەوێ بیکار بووم. تەنیا خێزانم جارجار وەبیری دەهێنامەوە (بۆڵەی نەدەکرد)، زۆر سەیرە بەڵام ئەو ژنە بۆڵەی نەدەکرد کـەئیتر کـاتی ئەوە هاتبوو بیر لەشوێنیکی سەربەخۆ بکەینەوە. منیش بۆ ئەوەی شـتێکم کردبێ. چەند جار لەگەڵ خۆی یان لەگەڵ باوکی بـەدوای ماڵـدا گـەڕابووم. دۆزینەوەی ماڵ لە ئیسفەهانیش باشتر لە تاران نەبوو. چونکە ماوەیەك بوو ئیسفەهانیش قـەرەباڵغ ببـوو بـەو هـەموو شـەقام لێـدان و ئاپارتوومـان سـازکردنە و پەرەپێـدان بەشـار وای لێهـاتبوو کـە شـوێنێکی شـیاو بـە کرێیەکی شیاو وەگیر نەکەوت و ئەگەریش وەگیریش کەوتبایە من پەسـندم نەدەکرد، پەسەندم نەدەهات. لەوانەیە هەستیان کردبێت پەسەندم نایـەت و بۆیە ئیدی لەگەڵم نەدەهاتن و منیش گـوتم بـەخۆم لـە خـانوو دەگـەڕێم و جارجاریش هەر بەڕاستی لـە نێـوان بـێ کارییەکانمـدا سـەردانی یـەك دوو شوێنم دەکرد بەڵام بەو نیەتە کەنەمەوێن. دەمبینین تاکو شەوێ کەهاتمـەوە لەلای خیزانم بلێم یەك دوو جێگام بینییەوە بەڵام بەکاری ئێمە نەدەهات.

بەشی دەهەم

حەزم دەکرد بگەڕێمەوە تاران. نـەك بلێـی ئیـسفەهانم خـۆش نـەوێ . بەڵکو ئیسفەهانم پتر لە تاران خـۆش دەویـست. بـەڵام ئیـسفەهان ئـازاری دەدام. هیچ کارێکم لە تاران نەبوو. نەخۆشـم دەویـست و نـەکارم هـەبوو. ئەویش بۆ من هەرواتر. بەڵام ئیسفەهان وانەبوو. کاری پـێم بـوو. منـیش هەرواتر. دەچوومە هەرشوێنێك. شتێك بوو کە ئازارم بدات.

ئـەو شـتانەی لەمنداڵیمـەوە هـەر وەك خـۆی مـابوو و ئەوشـتانەی گۆڕابوون و ببوونـە شـتێکی دیکـە. تـەواوی ئیـسفەهانیش لـەو دووشـتە نەدەترازا. ئەو شەقامە پانانەی کـە لـە جیـاتی کۆڵانـە تەنگـە بـەرەکانی دانرابوون هەر ئەوەندە خەمهێنەر بوون کە کۆڵانە تاریك و گەڕەکە کۆنەکان بوون. لەوەتا هاتوومەتە تاران وام لێ هاتووە. هەر جارێکیش کە دوو سێ ڕۆژ بۆ بەسەر کردنەوەی باوکم دەچوومەوە ئیسفەهان هەر ئەو بەزمە بـوو. باوکم پێداگریی دەکرد پتر لەوێ بمێنمـەوە، بیـانووم دەهێنـاوە. دەمگـوت کارم هەیە. کاریشم نەبوو. باوکم دەیزانی دەڵێم چی و دەیگـوت (تـو ئـیتر ئەو کوڕەی رابردوو نـی) چـەند جـاریش ئەوقـسەیەی دووپـات دەکـردەوە.

بەپەژارەیـەکی زۆرەوە وەك بیـەوێ بـەو قـسەیە بڵـی ئیـدی ئـەو شـارەش شارەکەی رابردوونییە.

ئەو دوکانەش دوکانەکەی رابردوونییـە. ئەوژیانـە ژیـانی رابردوونییـە. ئەوخەڵکە، ئەوهەوایە، ئەودارانە، ئەوشەقامانە و کۆڵانانـە- هـیچ شـتێك وەك رابردوونییە- تەنانەت گەڕەکە دەست لێنەدراوەکانیش هەروەها.

گەڕەکەکەی ئێمە یەکێك لـەو گەڕەکانـە بـوو. هـەروەك خـۆ مـابۆوە. هـەردیوارە گڵەکـەی- دە دوازە سـاڵ لـەوەپیش بـوو. کەهـەرکات لـەبنی تێدەپەریم چاوەڕێ بووم داتەپێ . هەروا بەپێوە بوو و دیـسان لـە ژێرییـەوە تێپەریم، بێ ئەوەیکە چـاوەڕێی شـتێك بم، وەك بڵـێ ئەگـەر بریـار بوایـە رووداوێك رووبـدات رووی دەدا هـەردیواریك کـە بڕیـاربوو بڕمـێ، ئەگـەر تاهەنووکە نەڕماوە، کەوایە داناتەپێ.

دەرکەیەك کراوە و ژنێـك لەکـەلینی دەرکەکـە هاتـە دەرێ و نیگـام کەبەسـەر دار و دیوارەکـان دادگـەڕا کەوتـە سـەرئەو. راوەسـتا، هەرئەوەندەش بەس بووتاکوو وەبیرم بێتەوە تەنانەت ناوەکەیم وەبیرهاتەوە تاکوومنی وەبیر بێتـەوە بـەڵام ئـەو هـەروا چـاوی لێ دەکـردم و قـسەی نەدەکرد. ئەو هەر واسەیری دەکردم. میکیـاجێکی خەسـتی کردبـوو زۆر بەخۆی راگەیشتبوو بەڵام ژێر چاوەکانی بۆر وچاڵ ببوو و کوڵمەکانی سپی بوون برۆکانی باریك ، وەك دوهێڵ. هەروەك قەدیم کزبوو. بەڵام زەعـیفتر و زەردهەڵگەڕاوتر. کچۆڵە زەردەواڵەکە ئێستا بەخۆی ژنێکی گـەورەبوو. دەرکەی پێوەدا و رۆیشت لەپشت دەرکەوە قاوم کرد. گەڕاوە. نـاوی خـۆم

گوت، گوتم وەبیرتنایەوە. گوتی: (بەداخەوەنا) خەریك بوو دەڕۆیشت. گوتم: (ماڵی ئیمە لەوێ بوو دەرگای ماڵەکەم نیشان دا. دیسان وەبیری نەهاتەوە دەرگای ماڵەکەم نیشان دا. دیسان وەبیری نەهاتەوە. گوتم: لەبیرتە جارێك جاسووسی منت لەلای دایکم کردبوو؟ خەریك بوو وەبیری دەهاتەوە گوتی: (بۆچی؟)

ئاوم پیداکردبوو. (تەرم کردبووی)

گوتی (ئەها).

چاوێکی بەگیانم داگێڕا و گوتی: (ئەوە تۆیی؟)

گوتم: (بەڵێ بەخۆمم.)

(لیرە چ دەکەی؟ لەتاران ژیانت دەکرد وایە؟)

پاشان. سەرەخۆشی لێکردم. دوایە پێکەنی و گوتی: (ئاوت پێدانەکردم، منت خستە ناو ئاوەکە) پێکەوە چوبووینە قەراغ چۆمێ. بەزۆری و پاڕانەوە بردبووم. چونکە کچان قەت نەدەهاتن تەنیا پێویست بوو لەشەقامێك تێپەرین و لە بەنداوەکە بپەڕینەوە. بۆ ئەو ڕێگایەکی دوورتریش هەبوو کە نەیدەتوانی لێی بپەڕیتەوە.

ئەو پێی خۆش بوو ماسی بگرین. من قەت راوە ماسیم نەدەکرد (جاری وابوو مەلەم دەکرد بەلام زۆرتر لەقەراغ ئاوەکە پیاسەم دەکرد و سەیری ئەو کەسانەم دەکرد کەخەریکی مەلە و راوە ماسی بوون.)

بۆ ئەوەی کە ئەو بەرمە سەر چۆمی قولاپێکی ماسی گرتنم لەحەمید بەقەرز وەرگرت. کاتێك لەقەراغ چۆمەکە چاوەڕێی ماسی بوو و قاچەکانی تاسەر چۆك خستبووە نێو ئاوەکە، بیرم لەوە کردەوە پالێکی پێوەنێم و

بیخەمە ناوئاو. هەرواشم کرد. دەستی بەگریان کرد. قولاپی ماسی گرتنەکەی خستە نێو ئاوەکە بەجلی تەڕەوە هەڵات و ڕۆیشت.

ئاو قولاپەکەی برد و کاتێ گەڕامەوە بە جلێکی ویشکەوە لەبەردەرکەی ئێمە ڕاوەستابوو و جاسووسی لێ کردبووم. بەڵام باسی پاڵ پێوە نان و خوسانی خۆی نەکردبوو. چونکە ئەو قسەیە بەزەرەری خۆی تەواو دەبوو پێیان دەزانی کە هاتۆتە قەراغ ڕووبارەکە. تەنیا گوتبوی ویستویەتی خۆم پێوەنێ.

پاش ئەو ڕووداوە قەت پێکەوە نەچووینە سەر ئاو و قەتیش خۆمان بەیەکەوە نەنا من تائەوکات خۆشم دەویست بەڵام بەهۆی ئەو سیخوڕییەوەو پتر بەهۆی قولاپە ماسییەکەی حەمیدوە لییێ وەڕەز بووم و وەدوای کچانی دیکە کەوتم. بەڵام ئێستا ئیتر لەوباسە زۆر تێپەر بووە و لیێی دڵگیر نیم نە لەو نەلە ئەوکچانەی کەپاش ئەو لێیان دڵگیر بووم یان بەرەڵام کردن. من بیرم لەزۆر کەس دەکردەوە وە دوایان دەکەوتم. وەڕەزیان دەکردم بەڵام خۆش بوو لەپشتەوە دەنگی ژنێك هات کە بانگی دەکرد. (هێشتا لێرەی؟ وەدرەنگ نەکەوی؟)

دایکی بوو سەری لەدەرکەکە هێنابووە دەرێ. کچەکە منی پێناساند سەرێکی لەقاند و گوتی: (وەدرەنگ نەکەوی؟) کچەکە چاوێکی لەکاتژمێرەکەی مەچەکی کرد و گوتی: (دەبێ بڕۆم. دەچمە کلاسی خەیاتی . لەبینینتان خۆشحاڵ بووم.)

ڕۆیشت.

دایکیشی منی وەبیر کەوتبۆوە. ئەحواڵی پرسیم و لەبابەت مردنی باوکیشم سەرەخۆشی لێکردم.

بەشی یازدەهەم

جارێك باوكم تەڕی كردم. یەكێك لە ڕۆژە ساردەكانی ساڵ بوو، پێكەوە چووبووینە قەراغ ئاو. باوكم رووت بوو و چوو بووە ناو ئاوەكەوە و هێندەش خۆشحاڵ بوو كە پێشنیاری بە منیش كرد بچمە ناو ئاوەكەوە. من وەك هەموو رۆژانی پێشوو لە پەنا جانتا و جلەكانی راوەستابووم و خەریك بوو لەسەرما رەق هەڵێم و هەڵدەلەرزیم. سەرەتا پێم وابوو گاڵتە دەكات، بەڵام لە پڕ لە ئاوەكە هاتە دەرێ ویستی بەزۆر جلەكانم لەبەر داكەنێ و بمباتە نێو ئاوەكە. دەستی گرتم و بەرەو ئاوەكە رایكێشام و پاشان پاڵی پێوە نامە نێو ئاوەكەوە. لەسەرما هەناسەم دەرنەدەهات. خۆم لەژێر دەستی رزگاركردو لە ئاوەكە هاتمە دەرێ، بەڵام تەواو خووسا بووم گشت گیانم ئاوی لێ دەچۆرا خوارێ.

وەختابوو رەق هەڵێم خۆم رادەوەشاندو لەپەنا رووبارەكە هەڵدەهاتم و گوێم لێبوو باوكم بەدەنگێكی بەرز قاقا پێم پێدەكەنی. لەو گاڵتە بێتامەی زۆر رقم هەستا بوو. جلەكانی خۆی كە بەر لەوەی بچێتە ناو ئاوەكە بەوردی قەد كردبوو. لە پەنا جانتاكەی دانابوو و جنتاكەشی خاولییەكەی

تێدابوو. لەپڕ هەڵم گرت و خستمە نێو ئاوەکە و بێ ئـەوەی چـاو لـە دواوە بکەم رامکرد.

کە گەیشتمەوە ماڵێ هێندە هەڵاتبووم تەواو گەرم گەرم داهاتبوومەوە. بەڵام خوسا بووم دایکم وەبەر پلاری پرسیاری گرتم. دایکم جلـەکانی لەبـەر خۆرە تاوەکە داکەند. بۆم گێـڕاوە کـە لـەجیاتی حـەمام چـۆن زۆر بـەیانی دەچووینە قەراغ ئاو و باوکم مەلەی دەکرد و من تـەنیا سـەرم تـەڕ دەکـرد بەڵام ئەمرۆ بەر لەوەی سەرم تەڕکەم باوکم ئازای گیانی تەڕکردووە.

باوکم خولەکەك دواتر بە جل و جانتای تـەڕەوە هاتـەوە مـاڵێ. دایکـم لەبەر خۆرەکە جلەکانی ئەویشی داکەند بەردەوام بۆڵەی کرد و جنێویدەدا و دوعـای لێدەکردین. باوکم هیچی نەدەگۆت سەیری منیشی نەدەکرد. خـۆی گەرم کردەوە جلی وشکی لەبەرکرد و رۆیشت.

ئەوە دوایین جاربوو کەچووین بۆمەلە. تەنانەت پێکەوە بـۆ حـەمامیش نەدەچووین . زۆر جار بـاوکم بەتـەمای حـەمام دەسـتی دەدا جانتاکـەی و دەهاتە دەرێ. بەڵام منی لەگەڵ خۆیدا نەدەبرد. بە دایکمی گوتبـوو (ئـەو کوڕە ئیتر گەورە بووە دەبێ بەتەنیا بۆ حەمام بچێ) نەمن و نەدایکم نەمان دەزانی بۆ حەمام دەچێ یان دەچێتە چۆمێ.

بەشی دوازدەهەم

دوای پردی خاجوو، پانایی ئاوەکە کەمتر دەبێ قوڵایی ئاوەکە زۆرتر.

لەوێ دیمەنێکی سەیرم بینی. گەمێیەکی ماتۆری لە قەراغ ئاوەکە راوەستابوو. ئەوە یەکەم جار بوو لەسەر زایندە روود گەمێم دەبینی ـ ئەویش گەمێی ماتۆری. سەرەتا پێم وابوو خەون دەبینم. چونکە ماوەیەکە زۆر خەون دەبینم. بەڵام شەوێ کەهاتمەوە ماڵێ بۆ ژن براکەم گێڕاوە ئەو گوتی بەخۆی نەیبینیوە بەڵام بیستویەتی کە ماوەیەکە گەمێ ماتۆری لێیە. دەیگوت لەوانەیە داهێنانی خۆزستانییەکان بێ کەپاش شەڕ هاتبوونە ئیسفەهان، بەدوورم نەدەزانی کە راست بێت. ماوەیەکە خۆزستانی لە ئیسفەهان زۆر دەبینرێت ئیستا کە لێرەن لەجیاتی ئەوەی کە لە شاری خۆیان لە سەر ماڵ و حاڵی خۆیان بن. گەمێکانیشیان هێناوە و لەجیاتی بیخەنە سەر کاروونی خۆیان، دەیخەنە سەر زایندە روود. بەڵام کاروون لە کوێیە زایندە روود لەکوێیە؟ زایندە روود تەنیا بۆ دەشت و بیابانی ویشکی ئیسفەهان زایندە رووده و زیندووە. دەنا بۆ ناوچەی سەوزی خۆزستان جۆگەلەش نییە. بەڵام باوکم دەیگوت سەردەمانێك زایندە روود

بەڕاستی زایندە روود بووە و ئاوەکە تـەواوی بـە پانتـایی رووبارەکـە و تـا نیوەی بەنداوەکەی گرتووە و تەنانەت تا ئەو کاتانەی باران بەرێژنە باریووە. ئاو لەبەنداوەکەش هاتۆتە سەرێ و رژاوەتە ناو شـەقامەکان و کۆڵانـەکانی قەراغ رووبارەکان تەنانەت لەم دوایانەدا ((بـاوکم دەیگـوت)) ئـەو کاتـەی ئێمە لەنزیکی رووبارەکە نیشتەجێ بووین. جارێك ئاو تاکوو ناو کۆڵانەکەی ئێمەی گرتۆتەوە. من نە ئەوجارەم وەبیردێ و نە قەتم ئەو چۆمە بە پڕ ئاوی بینیوە. ئەوەش هـەر وەك ئـەوە وایـە دەڵـێن بـاوکم سـەردەمانێك بـەرگ دروویەکی بەناو بانگ بووە. نە ئەوەیانم بەچاوی خۆم بینیـوە نـە ئـەوەیان. بەڵام لەچاو درێژایی پردەکان دەکرێ بڵێن (سێ سەد ساڵ لەوە پێش) ئاوی ئەم رووبارە پتر لە ئێستا بووە.

سی و سێ پرد درێژتر بوو هەر بۆیەش لە بەرامبـەر دالآنـەکانی پـردی خاجو تەختە داریان دادەنا و ئاوەکە کۆ دەبۆوە و گۆمێکی بچووك دروسـت دەبوو تێدا گەمێیان لێدەخوڕی و لەژێر پردەکە خەڵك دادەنیشتن و لە پەنای یەکتر و لەسەر پلیکانەکانی خوارەوە قاچەکانیان دەشۆردو بـاقی ئاوەکـەش لـەژێر پردەکـەوە رۆیـشتووە. لەوکاتـەوەی لـە بـیرم مـاوە. نیـوەی نێـوان ستوونەکانی پردی خاجو قەت ئاوی تێدا نـەبووە لەسـی و سـێ دالآنەکـەی سی و سێ پردیش تەنیاسێ، چوار دانە لەوانەی ناوەند ئاوی تێدا بوو.

کاتێك گەمێکەم بینی وەبیر باوکم کەوتمەوە گـوتم ئەگـەر ئێـستا ئـەو دیمەنەی بینیبوایە چی دەگوت یان چی دەکرد پێ دەکـەنی یـان نـا؟ سـوار دەبوو یانا؟ رۆژی یەکەم تەنیا گەمێیەکم بینـی و- لـەدوورەوە- نەچـوومە

پێشی و پێکەنیننم دەهات. رۆژی دواتر بڕوام نەدەکرد بیبینمەوە و دیسان بینیمەوە. چوومە پێشی و لەپەنای راوەستام و سەیرم کرد. گەمێ بوو. گەمێیەکی ماتۆری. هەر لەوانەی خوڕەم شار. لەوانەی کە ئەو کاتەی کەدەکرا بچیە ئەوێ ببینی. لە ئابادان لە قەراغ دەریا.

بە چەند بەرمیل و تەختەدار ئیسکلەیەکیان دامەزراند بوو. سەکۆیەکی بچووك بوو. ئەوە یەکەم سەکۆیە و یەکەم ئیسکلەی زایندە روود بوو. بۆ ئەوە بوو ئەوانەی کە دەیانەویست سۆاری گەمێ بن لە وێدا بچنە ناو گەمێکەوە. چوومە سەرێ، دەجولاوە. لاقت هەلێنابایە و داتنابایەوە دەجولاوە. بەلام قایم و قۆڵ بوو. خۆم دەجوولاندەوە ئەویش لەگەلم دەجولایەوە. گەمێ و رووبار و دارەکانی ئەو بەری چۆمەکەش لەگەلم دەجولانەوە. هەموو جارێك لەگەل جولانەوەکە جیڕە جیڕی دەکرد لەناو خێوەتەکەی پەناڕووبارەکە منداڵێکی دوازدە سالە هاتە دەرێ. شتێکی دەجوو و سەیری منی کرد بە مۆنە مۆنەوە لێم نزیك بۆوە و راوەستا. وای لێ دەهاتەوە گەمێکە و ئیسکلەکە ئی ئەو بێ. یان لانی کەم ئی کەسێکی گەورەتر لەو بێ کە ئەو لەبەر دەستی دا کاربکات. چاوەڕێ بووم کە دەنگم بدات کە بۆ لەوێ راوەستاوم. ئەگەر باسی ئیسکلەکەی کردبایا ڕاستی دەکرد. بەلام قەراغ ئاوەکە تەنانەت پەنا گەمێکی ئی کەس نەبوو. ئی هەموان بوو. منیش دەمتوانی چەند کاتژمێرێك لەوێ راوەستم و سەیر بکەم بێ ئەوەی سوار بم.

من لەسەر ئیسکلەکە و کوڕەکە لەپەنا ئاوەکە و پاشان لەناو گەمێکە هێندە چاوەڕێ ماینەوە تاوکو چەند کڕیار هاتن. بنەماڵەیەکی تەواو بوون

، پیاوێــك و دوو ژن و چــوار منــداڵ لــە کوڕەکــەیان پرســی ((بەچــەند دەمانگێڕی؟)) کوڕەکە گوتی: ((پێنج تمەن)) پیاوەکە برێکی قسە لەگـەڵ کرد و لەکوتاییدا کوڕەکە رازی بوو کە هـەموو منداڵـەکان بەنەفـەرێك و دوو ژنەکەش بە نەفەرێك دانێ و پازدە تمەن نیان لێ وەربگرێت.

هاتنە سەر ئیسکلەکە. ئیسکلەکە بەتوندی جوولاوە. ژنەکان ترسـان و قیژاندیان و کوڕەکە پێکەنی. منداڵەکان لەسەر ئیـسکلەکە هەڵدەبـەزین و دەجولانەوە. لەپڕ هەشت کەس هاتبوونە نـاو ئیـسکلە بـچووکەکە و دەش جولانەوە. پیاوەکە لە منداڵەکان تووڕە بوو یارمـەتی ژنـەکانی دا سـواری گەمێکە بن. هەموو سوار بوون و کوڕەکە ماتۆڕەکەی پێکرد و گـەمێ لـە جێگای خۆی هەڵکەندرا. هـەموو بەربوونـەوە بـەڵام زوو خۆیـان گرتـەوەو پاڵیان پێکەوەدا. من دەمبینی پێدەکـەنن و چـێژ وەردەگـرن. هێڵێـك لـە پشتەوەی گەمێ ماتۆرییەکە لەسەر ئاوەکـە دەمـاوە و ئـەویش بـۆ ئـاوی زاینـدە روود نـوێ بـوو و لێـی نەدەهاتــەوە. ئـەو گەمێیـە بـەپرتاو درزی دەخستە ئاوی رووبارێکەوە کە سێسەد ساڵ بەر لە ئێستا زیندوو بوو بـەڵام ئیستا نەزۆکە.

زۆر ناشیرین بوو. هێشتا ئیسکلەکە لە جولەی منداڵەکانی ئارام نەبووە کە گەمێکە سوڕاوە و هاتەوە سەر جێی خۆی راوەستا.

هەر ئەوەندە بوو. سەفەرەکەیان بەو خێراییـە تـەواو بـوو. بەڕاسـتی چ نەبوو. پازدە تمەن بۆ یەك خولەك . بەڵام بنەماڵەکە ناڕازی نەبوون. جێگەی ناڕازی بوونیشی نەبوو چونکە نـەدەکرا گەمێکـە بـچێتە سـەرتر، قـوڵایی

ئاوەکە کەم دەبۆوە و بنەکەی دەنیشت. کوڕە گەمیّ وانەکە بەزاراوەی خۆی ئەوەی گوت. پرسیارم لّی کرد ((دەکریّ من تاسەرەوەتر ببەی؟ چونکە پیّنج تمەن بۆئەو بستە کەمە)).

گوتی ئەگەر بچمە سەرتر لە بنی چۆمەکە گیر دەکا و گەمیّکە دەشکیّ.

بەنارەحەتییەوە گوتی: ((ئەگەر هەزار تمەنیشم بدەیەی. ناتبەمە سەرەوەتر)) منیش لەخیّری گەمیّیە سوار بوون خۆش بووم.

بەشی سێزدەهەم

هەر ئەو شەوە لەخەونما لەگەڵ باوکم سواری گەمێیەکە ببووین و لەسەر ئاوی رووبارەکە بەرەوپێشەوە دەرۆیشتین . گەمیٚ وانەکەمان ئاغای گوڵچین بوو گەمێکەشمان سەوڵە بوو ماتۆری نەبوو. ئاغای گوڵچێن سەوڵی لێدەدا. لەئاخری گەمێکە دانیشتبوو. تیشێرتێکی لە بەردابوو کە وێنەیەکی بروسلی پێوە دیار بوو. لەگەڵ هەر سەوڵ لێدانێك بازووەکانی کۆدەبوونەوە و لە ژێر تیشکی مانگدا دەبریسکانەوە دوو سەوڵی پێی بوو کە پێکەوە دەیجولاندەوە و بنێشتیشی دەجوو.

شەوبوو بەڵام هەموو ئەو شتانە لەژێر تیشکی مانگ دا دەبینرا. ئاوەکە مەندبوو و دیاربوو گەمێکە بەهۆی سەوڵەکانەوە بەرەو پێش دەڕوات. بەڵام رەوتی جوڵەی ئاوەکە- هەروەك راستی و بەخەبەری- بوو ئەوەشم دەبینی کە خەریکین لە شوێنی راوەستانی گەمیٚ ماتۆڕییەکە تێپەڕ دەبین دەمزانی کە ئێمە لەو شوێنەین کە گەمێکە لە ئەرزی دەنیشیٚ. باوکم گوتی: مەترسی کوڕم، ئاوی رووبارەکە زۆر بووە و دەکریٚ تیدا گەمیٚ لێخورن. لێم پرسی: بەرەو کوێ دەڕۆین؟ گوتی دەمانەویٚ تا کۆتایی

ڕووبارەکـە بـڕۆین. دەمزانـی کۆتـایی ڕووبارەکـە زەلکـاوە، گـوتم: گاڵتـە دەکەی؟ گوتی: نەکوڕم- بەڕاستی دەمانەوێ بچین بزانیین ئاخری ڕووبارەکـە چۆنە. هەرچەندە بە خۆشم زۆرم حـەز دەکـرد زەلکـاوی (گـاوخونی) ببیـنم بەڵام دیسان هەردەترسام. گوتم: بەخۆمان لەزەلکاوەکە دا ڕونەچینە خوارێ. باوکم پێکەنی . گوتی مەترسـە کـوڕم لـەدور ڕاکـە زەلکاوەکـەمان بـینی رایدەگرین. بـاوکم سـەیری قـسە دەکـرد و وەك مامۆسـتاکان هـەر کـوڕم کوڕمی بوو.

لەژێر پردی شارستان تێپەڕین. بـەڵام پـردی شارسـتان بـەو خێراییـەی بەخەبەریم نەبوو. تەنانەت کـەپرەکانی قـەراغ پردەکـە سـاغ بـوون. بـەڵام فریانەکـەوتم جـوان سـەیری بکـەم. گەمێکـەمان بـەپڕتاو بـەرەو پێـشەوە دەڕۆیشت. ئاوەکە ئارام بوو. هیچ دەنگێك نەدەهات. تەنیا دەنگـی سـەوڵ لێـدانی ئاغـای گۆڵـچین دەهـات. مـن و بـاوکم لـە پێـشەوەی گەمێکـە دانیشتبووین و سەیری پێشوەمان دەکرد و من دەترسام و سەیری دەوروبەرم دەکردو جارجار چاوم لەو دەکـرد کـە سـەیری پێـشەوە دەکـات و بنێـشت دەجاوێت. لە ژێر پردی چومیش تێپەڕبووین لەترسان وەختابوو دڵم بتۆقـێ. باوکم هەرواکە سەیری پێشەوەی دەکرد دەستێکی خستە سەرشانم و گـوتی: مەترسە کوڕم ـ شتێکی وانییـە. ئـەو کارەمـان هـەر دەبوایـە بکردبایـە. درەنگ یان زوو تەوفیری نەبوو. چاوی لەمن نـە دەکـرد ئـەوەش منـی پـتر ترساند. پێم وابوو ئیتر هیچ شتێکی وامان نـەماوە بگـەینێ بـاوکم گـوتی ڕاستە کورم خەریکە دەگـەین ، بـەڵام ماومانـە. کـاتێ گەیـشتینێ پێـت

دەڵێم. گوتم: باوکە بگەڕێینەوە. گـوتی ئـەو ئـەو هـەموو پارەیـەمان داوە بێینە ئێرە ـ ئێستە تۆ دەڵێی بگەڕێینەوە؟ گوتم بەجەحەندم پارەمان داوە.! باشە بۆ کوێ دەچی؟ زەلکاو خۆ بینینی نـاوێ. گـوتی: بـۆ بینینـی نـاوێ کوڕم؟ هەموو ژیانی ئێمە لە نێو ئەو زەلکاوە دایە. بوون و نەبوونمان. دار و نەدارمان رژاوەتە نێو ئێرەوە، گشت ئەو ئاوانەی کەبەسـەر لەشـی ئیمـەدا هاتووە رژاوەتە نێو ئێـرەوە. گـوتم: دەی ئیـستا ئـەوە بـەخۆشمان دەچـینە ئێرەوە. گوتی بە جەحەندەم دەچینە ئێرەوە. بینیم بـێ فایدەیـە. هەرچـیم گوتبایە کەڵکی نەبوو. برێك هاتمە دواترەوە. بەڵام ئـەو لـە جێگـای خـۆی نەدەبزووت. ئاوڕم دا و سەیری گوڵچینم کرد ئەویش مژۆڵی لێنەدەدا بـەڵام سەیری منی کرد لە نیگای دا دەمبێنی کە دەڵێ ئێـستا کـاتێتی. راسـتی دەگوت. باشترین دەرفەت بووە. باوکم سەیری پێشەوەی دەکرد و بێ ئەوەی بجوڵتەوە لەسەر لێواری گەمێکەی دانیشتبوو. لە پێشەوە بەدوو دەست پاڵم پێوەنا. بەڵام جوڵەی نـەکرد. وەك بـەرد لەسـەر جێگـای خـۆی نـەدەبزوا. دیسان بەهێز و حەرەکەتی خۆم پاڵم پێوەنا بـەڵام دیـسان بـێ فایـدە بـوو. تەنانەت ئاوڕیشی نەداوە. چومە پێش و سەیرم کـرد ئـەویش وەك گۆڵـچین مژۆڵی لێنەدەدا و تازە وەبیرم هاتەوە ئەو کاتەی قسەی لـە گـەڵم دەکـرد دەمی نەدەجوڵاوە. گوتم: باوکە نەگەیشتینێ؟ هیچی نەگوت. خـەرێك بـوو دەگەیشتینی. دڵنیابووم کەیان گەیشتووینێ یان خەریکە دەگەینێ. هەڵاتمە پێشەوەی گەمێکە و ویـستم سـەوڵکان لـە گۆڵـچین بـستێنم. بـەڵام ئـەو

دەستەکانی بە سەوڵەکانەوە نوساندبوو. جوڵەی نەدەکرد و هەروا سەوڵی کەلێدەدا بنێشتی دەجوو چاوی لەپێشەوە دەکرد. بازم دانێو ئاوەکەوە.

کە وەخەبەر هاتم سەرم لە لێواری مێزی ژووری میوانانی ماڵە پوری پێشووم کوتابوو. وەها دەنگی هاتبوو کە خێزانەکەم وەخەبەر هاتبوو بەپەلە گلۆپەکەی پێکرد لە ئاوێنەکە سەیری سەرمی کرد خوێنی لێنەهاتبوو بەڵام بای کردبوو. ئێمەیان لەژووری مێوانان دەخەواند ئەویش پربوو لە مێز و کورسی و مۆبلێ خرکە و پرتەکە و جێگای نوستمان بەرتەسك بوو. بۆیەش ئێمەیان لەوێ دەخەواند کەتێ بگەین لێرە میوانین و دەبێ لەفکری شوێنێك بۆ خۆماندا بین. خێزانم گوتی: تۆ شەوانە زۆر خراپ دەنووی- هاوار دەکەی- دەگری و دەتلێیەوە ((ئەگەر تەختێکی گەورەی نوستمان هەبێ ئاوات لێ نایا)) ئەو قسانەی لە دڵسۆزییەوە کرد نەك بۆڵەم بەسەردا بکات.

ئەو خەونەی بینی بووم بۆ دەگێڕاوە کە لە نیوەی خەونەکەم دا خەوی لێ کەوتەوە.

بەشی چواردەهەم

لەو شەوەڕا هەموو شەوێ خەونم بە باوکمەوە دەبینی. هەموو شەوێ یان شەو ناشەوێك خەونم پێوە دەبینی. زۆر جار خەونی شەوی یەکەمم دەبینی.

بەڵام لە جیاتی ئەوەی بازدەمە نێو ئاوەکە دەگەیشتینە زەلکاوەکە دەمبینی لە جیاتی زەلکاو گۆلێکی گەورەیە کە دەوران دەوری داری بەرزی وەك یەکە لەژێر تیشکی مانگەکەدا دەبریسکانەوە باوکم دەیگوت ئەوە قولترین گۆڵی جیهانە. چونکە هەموو ئاوی زایندە رووود هەر لەسەرەتاوە رژاوەتە ئێرەوە و لەسەر یەکتر کۆ بوونەتەوە ئیستاش کەس نازانێ بنەکەی لە کوییە. پاشان من دەترسام و ئەویش بە گاڵتە منی دەخستە نێو ئاوەکە دەنا بەخۆی بازە دەدا نێو ئاوەکە منیش بەدواییدا. یان گەمێکەمان وەر دەگەڕا و هەرسێکمان دەکەوتینە نێو ئاوەکەوە. یا لە بنەرەتڕا گۆلی لێ نەدەبوو. زەلکاو دەبوو و گەمێکەمان لە گڵ دەچەقی و لە زلکاوەکەدا دەماوە منیش بۆ ئەوەی خەبەرم بێتەوە خۆم فڕێدەدایە نێو زەلکاوەکەوە. یان

بەر لەوەی بگەینە گۆلەکە یان زەلکاوەکە گەمێکـەمان لـە بـنی رووبارەکـە دەدرا و دەشکا. جارێکیان فریا کەوتم و جوان سـەیری پـردی شارسـتانم کـرد ساغی ساغ بوو. هەروەك چۆن لەسەرەتادا دروست کراوە هەر بەو جۆرەبوو کە لە نێو نیگار کیشەکاندا دەیکێـشنەوە. لـە زۆربـەی خەونـەکانم گۆڵـچینیش لەوێ دەبوو، هەروەها باوکیشم. بەڵام لەزۆر خەوندا تەنیا باوکم لـەوێ دەبـوو گۆڵچینیش لەزۆربەی خەونەکانم دا ئەو تیشێرتەی کە وینـەی بروسـلی پێـوە بوو لەبەری دابوو. زۆر جار ئـەو خەونانـەم بـۆ خیـزانم دەگێڕایـەوە. کـە دەم گێڕاوە تا ماوەیەك لە بیرم دەمان و کە دەمگێراوە دیسان دەمبینیەوە و ئـیتر بەو زوانە لە بیرم نەدەچوونەوە. وەك خەونی شەوی یەکـەمم کـە پـاش چـەند مانگێك نووسیمەوە بە وردی لەبیرم مابوو.

بەشی پازدەهەم

ماوەی دەسالێك بوو گۆڵچینم نەبینی بوو ـ لـەو کاتــەوەی قوتابخانــەی سەرەتاییم تەواو کردبوو. بە درێـژی ئـەو سـاڵانەی دواناوەنـدی، سـەرەڕای ئەوەیەکە قوتابخانە کە بە دواناوەندی ئێمەوە نووسابوو، بەڵام قەت تەنانەت جارێکیشم گۆڵچین نەبینی و پاشانیش کە هاتمە تـاران و قـەتیش بـیرم لـێ نەدەکردەوە ، بەڵام لە پارەکەوە لەوەتا بـاوکم مـردووە، یـادی ئـەو لەگـەڵ یادی باوکم زۆر جار تێکەڵ دەبێ ئازارم دەدات. نازانم چ پەیوەندیکیان بـە یەکەوە هەیە. باوکم تەنیا جارێ بینی بووی ئـەویش بەڕێکـەوت. بەخۆشـم تەنانەت کەلە پۆلی چوارەمیش قوتابی بووم ـ باشی نەدەناسیم. مـن لـەو قوتابیانـە نـەبووم لـە ڕێـستەکاندا لـە دەرەوە کـۆ دەبوونـەوە و لەبـەری دەپاڕانەوە ماسولکەکانی باسکی وەدەر بخـات. ئـەویش قـەت کـاری پـێم نەبوو. جارێك دارکاری کردم. سەرەڕای کە بەمامۆستایەکی باش ناوبـانگی دەرکردبــوو دەیــان گــوت ئاســان دەرەجــەدەدات. بەڕاســتیش هــەروابوو. دارکاریکەشـــم لەبـــەر نەخوێنـــدن نـــەبوو لەســـەر کـــلاس خەونووچـــکە بردبوومیەوە. بە باوێشکدان توڕە دەبوو و هە کەسێکیش باوێشکی دابوایە

بە سەریدا دەینەڕاند و کەس نەیدەوێرا لەسەر کلاسی ئەو باوێشك بدات. منیش باوێشکم نەدەدا بەڵام جاری وابوو خەوم لێدەکەوت. هۆشم لەسەر خۆ نەدەبوو و دەچوومە دنیای خۆمەوە لەپڕ بە سەرم دا دەڕووخا و من رادەپەڕیم و هەموو منداڵەکان لەقاقای پێکەنینیان دەدا. دڵنیا بووم بەدۆزیبایەتەوەش و هەزار ناو نیشانم پێدابایە، پێم وانییە منی بەبیرهاتبایەتەوە. بەڵام حەزم دەکرد بیدۆزمەوە بەهەر چەشنێك بووە ببینم و چاو لە قسەکردن و مژۆڵ لێدان و لێنەدانەکەی بکەم.

فەراشی قوتابخانە سەرەتاییەکە گۆڕدرابوو. هیچ کام لەو مامۆستا کۆنەکانیش لەوێ نەمابوون و فەڕاشە نوێیەکەش تەنیا ئاغای ئیلچی مامۆستای پۆلی پێنجەمی دەناسی. کە ئیستا مامۆستای دواناوەندی بوو و لە مەدرەسەکەی پەناوە وانەی دەگوتەوە دەکرا بە سۆنگەی ئەوەوە گۆڵچین بدۆزمەوە. چونکە پێکەوە هاوڕێ بوون و بەدڵنیاییەوە ئاگاداری ئەو بوو.

فەراشەکانی دواناوەندی هەر فەراشە کۆنەکان بوون. بەڵام منیان وەبیر نەدەهاتەوە و رێگەیان نەدام بچمە ژورێ بە منێك کە چەند ساڵ بەزۆری لێرە رایان گرتووم ئیستا ئیزنیان نەدەدا کە خولەکێك لەوێ بم. تاکو گوتم ئیشم بە ئاغای ئیلچیە و ئیتر نەدەکرا پێشم پێبگرن و هاتمە ژووری.

تاکاتی پشوو دەبوایە چاوەڕێ بم. نەشدەکرا لە حەسارێدا پیاسە بکەم نەیاندەهێشت. گوتیان: لەژووری دانیشم و پیالەیەکیشیان چایی پێدام. دەرفتەردارێك لە پشت مێزەکە دانیشتبوو خەریکی نووسینی بڕێك شت لە

دەفتەرێکی گـەورەدابوو. هـەر ژووره کۆنەکـە بـوو لەوانەیـە تابلۆکانیـان لابردبێ تابلۆی نوێیان هەڵواسیبێ. دەفەتەردارەکەش بۆم ئاشنا بـوو. کـۆن بوو. بەڵام ئەو کاتیش کە لێرە دەرسم دەخوێند منـی نەدەناسـی چ بگـات بەئێستا. من ساڵی جارێك ئەویش بۆ نێونووسی دەهاتمەلای.

لێم پرسی: (تاکاتی رێست زۆری ماوە؟)

بێ ئەوەیکە سەری لەسەردەفتەرەکە بەرز کاتەوە گوتی: (شـتێکی وای نەماوە نیوسەعاتێك).

چایەکەم هەڵقوڕاند و هەستام لەپەنجەرەکـەوە سـەیری دەرێـم کـرد. خوارەوەی حەوشـەکە، شـوێنی پایـسکلەکان بـوو هێـشتاش- هـەروەك ساڵانی پێشوو- هێندەی پایسکیل لێی بوو لە سەرانـسەر میلەکـەوە و دەوروبەری لە پەنایەك هەڵچنرابوون. تەواوی حەسـارەکە بەگـەڵای زەرد راخرابوو. بەدڵنیاییەوە هەر ئەوڕۆ بەیانی فەراشەکان گەسکیان لێـداوە. بەڵام هەرزۆر زوو ئەوهـەموو گەڵایـە هـەڵوەریون. هـەموو بەیانییـەکی پاییز کە زووتر دەهاتینە قوتابخانـە. دەمـانبینی فەڕاشـەکان خـەریکن گەسك لە حەسارێ دەدەن و هەر ئەو کاتە و لە پـشتەوەی ئـەوان، گـەڵا دیـسان هەڵـدەوەری، و ئـەو گەڵایانـە بـۆ گەسـکردنی دواتـر لەسـەر ئەرزەکەدەمانـەوە و زۆر گـەڵاش هـەبوو کـە دەمـەو دەسـت دەکەوتـە بەرگسکی فەراشەکان.

کەوتمە بیری ئەوە کـە سـوراغیکی گۆڵـچین لـە دەفتەردارەکـە بکـەم. رەنگبی گوتبم: (ئێوە ئاغای گۆڵچینتان دەناسی؟)

سەری هەڵێنا و سەیرێکی کردم. چاوێلکەی لە چاودابوو و دەموچاوێکی باریکی هەبوو و بریکی ریش هێشتبۆوە. گوتی: ((ئێوە مەگەر ئیشتان بە ئاغای ئیلیچی نەبوو؟))

(بەڵێ، کارم بە ئاغای ئیلیچییە، بەڵام پێم وابوو دەیانناسن چونکە لە قوتابخانەی پەنا ئێوە دەرسم خویندووە لێرەش دواناوەندیم تەواو کردووە.)

(ئێ؟ کەوایە قوتابی کۆنی ئێرەی؟ نێوت چیە؟)

ناو و فامیلیەکەمم گوت. وەبیری نەهاتەوە. گوتم (بەڵێ، ئاغای ئیلچی لە قوتابخانەی ئێمە بوون و مامۆستای ئێمەش بوو. ئاغای گۆڵچینیش لەوێ بوون. ئاغای گۆڵچینیش مامۆستای پۆلی پێنجەم بوون کە ئێستا بوونەتە مامۆستای ئێرە).

گوتی: (بەڵێ. چەندانە لەمامۆستاکانی ئەو قوتابخانەیە ئێستا لێرە دەرس دەڵێنەوە. ئەوکاتەی لەوێ بوون بەکالۆرۆسیان نەبوو بە خۆیان هاوکات لەزانکۆش دەرسیان دەخوێند بەڵام پاش تەواو بوونی دەرسەکانیان هاتنە ئێرە و بوونە مامۆستا. ئاغای گۆڵچینیش یەکێك لەو مامۆستایانە بوو کە ماوەیەکی کورت لێرە وانەی وتەوە.)

(ئاغای گولچین یان ئیلچی؟)

(هەردووکیان پێکەوە هاتنە ئێرە)

(کەوایە ئێوە ئەو دەناسن؟)

(ئاغای ئیلچی چی ؟) - (نا ئاغای گولچین) - (بەڵی) - (ئێستا لێرەیە) - (لێرە بوون) - (ئیستا لێرە نەماوە؟) - (نا)

ـ (له کوێ دەتوانم بیدۆزمەوە؟)

دەفتەردارەکە قەڵەمەکەی داناوە پاڵی بەکورسییەکەوەدا و گوتی ـ (کەوایە ئێوە نەتان بیستووە؟) ـ (چی) ــ (رۆژنامەکانیش نووسییان) ــ (کام رۆژنامە؟) ـ (رۆژنامەی ئیسفەهان) ـ (من چەند ساڵە لێرە نیم) ـ (پێم وابێ کەیهانیش نووسی) ـ (چیان نووسی؟) ـ (کەخنکا) ـ (لەکوێ؟) ـ (هەر لێرە لەو چۆمەی خۆماندا) ــ (کەنگێ؟) ـ (نزیك دوو ساڵ لەمەوبەر) ـ (هەر ئەوەندە نووسییان خنکا؟) ـ (بەڵی جەنازەکەیان نزیك ورزەنە لە ئاو دەرکێشان دەرێ. دیار نەبوو ئاو تا ئەوەێ بردوویەتی یان بەخۆی بۆ مەلە چۆتە ئەوێ . چونکە ئیشی وای زۆر دەکرد . هەر جارێ دەچووە جێگایەك. بەلام زۆر سەیر بوو. کابرایەکی مەلەوان بۆ دەبێ لە رووبار دا بخنکێ؟) ـ (مەلەوان بوو) ـ (گوتت مامۆستامان بوو؟) ـ (بەڵی مامۆستامان بوو، لە پۆلی چواری سەرەتایی) ـ (ئەی بۆ نازانی کەمەلەوان بوو . پاڵەوانی مەلەی ئیسفەهان بوو . چەند کاپیشی بردبۆوە. بۆیەش هەواڵی خنکانەکەیان لەنێو رۆژنامەکاندا نووسی) ـ (نەم بیستووە) (بەلام خۆ لەو چۆمەدا خۆ مەلەش ناکرێ . دەبێ لێرەش هەر پرژە پرژ بکەی. نازانم ئەوە چ هۆگرییەك بوو ئەو کابرایە بەو چۆمەی هەبوو. ئەو هەموو مەلەوانگە باشەی بەجێدەهێشت و دەچۆوە ئەو چۆمە. زۆر کەس وایە).

ئەگەر خەڵکی ئاسایی ناتوانن و دەستیان بە مەلەوانگە باشەکان راناگات. خۆ بۆ ئەو کە پاڵەوانی مەلە بوو وانەبوو. زۆر کەس لە هاویندا لەو چۆمەدا دەخنکێن. بەلام وەك گوڵچین بەنێوبانگ نین و ناویان لە

ڕۆژنامەکاندا نانووسرێ. هەژارانە، شوێنێك نیە تێدا مەلە بکەن. ئەو مەلەوانگە گشتییانەش خۆ هاوینان بێتام بوون. ـ نازانم بینیوتانە یان نا ـ بۆ پرژە پرژ و خۆ تەرکردنیش نابێ. ئەو چۆمەش ئاوێکی وای نییە. بەلاّم پرلە تەندورە دەتزانی؟ گوتم : (بەلێ بیستومە).

چەندجارێ دیکەش گوتیەوە(پرە لەتەندور) ئاخێکی بەرزی هەلکیشا و سەرێکی بادا. هەستامە سەرپێ و گوتم: (سەبارەت بە چاییەکەش زۆر سوپاس) گوتی مەگەرنالێی کارم بە ئاغای ئیلچییە؟ گوتم (نا) هاتمە دەرێ. لە یەکێك لە کلاسەکانەوە دەنگی تەکبیر دەبیسترا ـ یەك دەنگ و بەرز. ئیتر نەمدەتوانی لە ئیسفەهان بمێنمەوە. حەوت مانگ دەبوو کەلەوی بووم و ئیتر بەسم بوو. بۆ خەوتن دەچومەوە مالّی خەسوو و خەزورم و بەدرێژایی رۆژ لە شەقامەکاندا دەسوڕامەوە. کەمتریش سەردانی دوکانی باوکم ـ کە ئێستا فرۆشگای زایەندە رووده‌م دەکرد. چونکە هەر کاتێك دەچووم لەجیاتی مێز شووشەکە، مێزە دارەکەی باوکم و لەجیاتی خێزانم و ژن براکەم باوکمم دەدیت. یەك دەقەش نەمدەتوانی لەوێ بمێنمەوە. هەلدەهاتم بە کۆلاّن و شەقامەکانەوە. دەچوومە نێو هەر کۆلاّن و شەقامێکەوە لە پەنا چۆمی خۆم دەبینیەوە . دەیان جار لەبەردەم قوتابخانەکەی رابردووم و لەگەڕەکە کۆنەکەمان و لەپەنا گەمێ ماتۆرییەکە و بەسەر سی و سێ پرد و پردی خاجوودا تێپەڕیم تەنانەت جارێك چووم بزانم پردی شارستان چی بەسەرهاتووە. هیچ نەگۆڕابوو. هەروا پردێکی رووخاو بوو. ئەو دالاّنانەی کەلە خەونەکەمدا بەساغی بینی بوومن هەروا

رووخا بوون. لە هەمووشتێك خراپتر رووبارەکە بوو. لە هەر شەقامێکەوە کە دەمزانی لە چۆمەکەوە دوور دەکەوێتەوە تێپەڕ دەبووم. دیسان دەمبینی گەیشتوومەتەوە رووبارەکە زۆر جار پێم وابوو چۆمێکی دیکەیە. بەڵام چۆمێکی دیکە لەو شارەدانییە. یان پێم وابوو جۆگەلەیە. بەڵام کە دەچوومە پێش دەمبینی هەر زایەندە روودەکەی خۆمانە. پاشان دەمگوت ئەو چۆمە بە دەوری شاردا سووڕاوەتەوە بۆیە بەهەر دێتە بەرچاوم. بەڵام خۆ نەمدەتوانی کڵاو لەسەر خۆم بنێم. من منداڵی ئەو شارەم و دەزانم. چۆمە کە چەماوەتەوە بەڵام ئەوەندە نییەکە شارەکە لە ئامێز بگرێت. وردە وردە وەڕەزی دەکردم. لەخەو و بەخەبەری دا لەگەڵم بوو. چارەیەکم نەبوو بێجگە لەوەی کە لەدەستی رابکەم.

رۆژی دواتر کە بریارم دا بگەرێمەوە تاران. لە خەونمدا چوومە خەیاتییەکەی باوکم. لەسەفەری تاران گەڕابوومەوە جانتای سەفەرم بەدەستەوە بوو. باوکم لەپشت مێزەکە ڕاوەستابوو خەریکی کارکردن بوو. مقەستەکەی لەسەر مێزەکە دانا و دەستی هێنا پێش و یەکتریمان ماچ کرد.

گوتی: (کوڕە ئەوە لەکوێی؟ دیارنی. زۆر درەنگ درەنگ دێیەوە. تاران چ باسە؟) گوتم: (وەڵڵا هیچ باسێك نییە) گوتی: (تۆ ناگۆڕدرێی، نازانم چ خراپەیەکم بۆ تۆ بووە ئاوام لەگەڵ دەکەی، ئەوە لەدایکت و ئەوەش لەتۆ). ئاخێکی بەتینی هەڵکێشا ـ لەو ئاخانەی لە فیلم و لە چیرۆکەکاندا هەڵیدەکێشن ـ دوایە گوتی: (ئەو بووکەم لە هەمووتان دلۆڤانترە. ئەگەر ئەو بووکەم نەبوایە دیقم دکرد. رۆژ و شەو لەگەڵ منە. لێرە نابزوێ.

خەیاتیکەشی باشە. لەو شارەدا کەس بەقەدر ئەو شارەزانییە. بەڵام تاکەنگێ بەتەنیا هەڵبکات؟ ناسلامەتی گەنجە و تازەش زەماوەندی کردووە. هەزار ئاواتی هەیە. پێیخۆشە لەگەڵ مێردەکەی بێ و پێی رابگات. ماڵ دانێت. بەڕاستی ناکات لەتاران ژنت هێنابێت؟ ئەگەر وات کردووە پێم بڵێ. گیانی من. با ئێمەش تەکلیفمان روون بکەینەوە.) زۆری قسە کرد و لەنێو قسەکانیدا جاری وابوو پێدەکەنی، چاوی دادەگرت و برۆکانی دێنا سەرێ و خوارێ. تا ئەو کات نەم بینی بوو هێندە قسەبکات ئەویش لەخەونمدا.

کاتێ وەخەبەرهاتم. نزیك نیوەڕۆبوو. باوکم هێندەی قسەی کردبوو هێندەی نەسیحەت کردبووم. نەیهێشتبوو خەبەرم بێتەوە ئیستاش خێزانم چووبوو دوکان و نەم دەتوانی خەونەکەمی بۆ بگێڕمەوە. هەرچەند ئەو خەونەم پێ خۆش نەبوو پێم خۆش بوو زوو لەبیرم بچێتەوە. تەنانەت توورەی کردبووم. نەك بۆ گێڕانەوە، بەڵکو بە توورەییەوە، جلەکانم لەبەر کرد و یەکسەر چووم بۆدوکان.

باوکم و خیزانم لە پشت مێزەکە راوەستا بوون و ژن براکەشم لە پشت دەخلەکە بوو. خێزانم خەریك بوو ئیشی چەند کڕیارێکی جێ بەجێ دەکرد. باوکم بزەیەکی کرد و داهاتەوە تۆقەم لەگەڵ بکات. بەڵام من گوێی خۆم لێ خەواند. چووم لای خێزانم چاوەڕێ مامەوە تا کڕیارێکان بڕۆن (هەرزۆر زوو کارەکەیان وەگەڕکەوتبوو تا دەچووم چەند موشتەری لێبوو) ئەو جار رووم کردە خێزانم و گوتم: (پێم بڵێ لە ژیانت رازیت یان نا؟)

خێزانم سور هەڵگەڕا. چاوێکی لەم لا و ئەولاکرد و بە پارێزەوە گوتی (دەی روونە کەڕازیم. مەبەستت چیە؟)

حەق بەوبوو پێی سەیر بێت. چونکە ئیمە قەت قسەی زل زلمان لەگەڵ یەکتر نەکردووە ئەویش لەبەر چاوی خەڵکی زۆر نارەحەت بوو برێکیش ترسابوو.

لێی پرسیم (چیت لێ بەسەر هاتووە؟) گوتم (چاولێکە ئەگەر بە جۆرێك لێم زیزی یان دڵمەندی پێم بڵێ) گوتی: (من لەتۆ دڵمەندنیم).

(بۆ دڵمەندنی؟ لە منێك نە کاردەکەم و نە بەتەمای ماڵ پێکەوە نانم دڵمەندنی؟) ـ (نا) ـ (ئەی بۆ لە لای ئەو پیاوە پیرە قسە دەکەی؟).

ـ (کام پیاوە پیر؟)

دەستی باوکمم گرت و خستمە ناو دەستی خێزانم و گوتم (چاولێکە خۆت لە گێلی مەدە باشە؟ ئیتریش لە لای ئەو جاسوسیم لێ مەکە).

دیسان خیزانم سوور هەڵگەڕا و فرمێسك لە چاوانی قەتیس مابوو و لەبن لێوەوە گوتی: (باشە).

گوتم: (من حەز لەو جۆرە کارانە ناکەم. لەو شارەشدا وەختە دیق بکەم. دەچمە تاران. لەوێ کارێکی باش دەدۆزمەوە و ئەو دوکانە دەفرۆشین دەچینە تاران باشە؟).

گوتی: ـ (باشە) گوتم: (هەرکاتێك کارم دۆزییەوە ئاگادارت دەکەمەوە) کاتێك لە دوکانەکە هاتمە دەرێ هۆڕ هۆڕ دەگریا.

دوا نیوەڕۆی ئەو ڕۆژە بەپاس کاتێك وەڕێکەوتم کەشەوێ لە تاران بم.

بەشی شازدەهەم

لە تەواوی ئەو ماوەیەی کە مـن مێـردی خێـزانم بـووم ، تەنانـەت بـۆ جارێکیش دەستم لێنەدا. چـونکە کـچە پـووری رابـردووم بـوو مـن قـەت لەپێشەوە وەك کچێکی ئاسایی خۆشم نەویستووە و هەموو کاتێك لـە دوور را وەك ئیلاهەیەك خۆشم ویستووە حەزم دەکرد ببێتە خێزانم نەمدەویـست دەستی لێبدەم. بەڵام هەموو کـچەکانی گەڕەکـەمان و هـەموو کـچەکانی گەڕەکەکانی دیکە و تەواوی ئەو کچانەی دیتوومن و نەمـدیتوون بـۆ مـن جۆریکی دیکە بوون زۆر سەیر بیرم لە کچەکانی گەڕەکی خۆمان و هـەموو کچەکانی ئیسفەهان و تەواوی کچەکانی تاران و تەواوی کچەکانی دنیا و چ ئەوانەی دیتوومن و چ ئەوانەی نەم دیتون دەکـردەوە حـەزم دەکـرد لەگـەڵ یەکێك لەوانـە زەماوەنـدم کردبایـە، لەوانەیـە زۆر زیـاتر ژیانمـان پێکـەوە کردبایە ورەنگبێ دە منداڵیشمان ببوایە هیچ کامیان لە باوکم نە چوبایەن.

بەڵام من دڵنیابووم منداڵی من و کـچە پوورەکـەی رابـردووم رێـك لـە باوکم دەچێ. خەزوورم لەنامەیەکی خۆش خەتدا کە مانگێك پـاش ئـەوەی لە ئیسفەهان رۆیشتم بە دەستم گەیشت نووسی بووی:

(ئاواتم بوو لە کچەکەمەوە نەوەیەکم هەبێ) ئـەو رسـتەیە منـی وەبـیر باوکم دەخستەوە وەبیر ئەوی خستمەوە بەڕاسـتی هـەموو کەسـێك ئـاواتێکی هەیە و منیش دەبێ ئاواتێکم هەبووبێ بەڵام ئاواتی مـن چـی بـووە بـیرم لـێ کردەوە و گوتم ئاواتی من ئەوە بوو کە بـاوکم بمـرێ. ئیـستا مردبـوو هـیچ ئاواتیکم نـەبوو. خـەزوورم نووسـی بـووی. (بەهـەزار ئـاوات و ئـارەزووە کچەکەمان دابە کوڕی پیاویك کە بە درێژی تەمەنی لەو شارە بـە عـارەقی نێو چاوانی و خەیاتی کردن بە شێوەیەکی پیاوانە ژیانی کرد. پێمـان وابـوو کوڕەکـەی ئـەویش ڕێگـەی بـاوکی دەگرێتـە بـەر و بـە عەشـق و خۆشەویستییەوە ژیان دەکات و داهاتوویەکی پڕ لە بـەختیاری بـۆ خـۆی و خێزان و مندالّەکانی دەرەخسێنێ. بەڵام مەخابن بەهەڵە چووبووین).

پاش ئەو قسانەش، دووگیان نەبوونی ئەوی بەسەر مندا هێنـابوو و لـە کۆتاییدا زۆر بەرێزەوە داوای لێ کردبووم ئەزیەت بکێـشم کـچەکەی تـەڵاق بدەم. هەرچەند دوکانەکە بەناوی مارەیی کچەکەی نووسرابوو، بەڵام چونکە کچەکەش گیانی نەهێنابوو (چونکە ماڵمان نەبوو) ئـەویش حـازر بـوو لـە مارەییەکەی خۆش بێ و رزگاری ببێ. بەڵام چونکە هـەم کـچەکەی و هـەم کورەکەی ئوگرییان بەو دوکانە هەبوو حازر بوون بە نرخێکی شیاو بیکڕنەوە و بۆ ئەو کارانەش پێویست بوو من سەفەرێکی ئیسفەهانم بکەم.

بەشی هەڤدەهەم

حەوتوویەك پاش ئەوەی کە گەڕامەوە تاران، سەرێکی کتێبفرۆشـەکەمدا. فرۆشـیارە نوێیەکـەی پـاش دەرکردنـی مـن هێنابوویـان لـەوێ نـەمابوو و دەرکرابوو. بەڵام بێ ئیـشی بـوو و پێویـستیان بـە فرۆشـیاری دیکـە نـەبوو رەئیسی کتێبفرۆشییەکە چایی بـۆ هێنـام و وەك هاوڕێیـەکی دێـرین قـسەی لەگەڵ دەکردم و گوتی ئیتر کتێبی دەرسی نافرۆشێ، چونکە قـازانجی نییـە و بازاری کتێبەکانی دیکەش خەوتووە. چونکە شەڕە و ماوەیەکـە بەهەڵکـەوت کتێبێك چـاپ و بـڵاو دەکرێـت و کەسـیش ئـەو کتێبانـەی چـاپ کـراون و مابوونەوە ناکرێت (کێ پارەی کتێب کڕینی هەبوو؟ هـەموو پارەکـە سـەرفی زگ دەکرا) گوتی : (بەخۆمان زیادین) مەبەستی خـۆیی و دووفرۆشـیارەکەی دیکە بوو. دەیگوت (کوا کڕیار؟) و بەراستیش لەو ماوەیەی لەوێ بووم کەس بۆ کتێب کڕین نەهات.

گوتم ژنم هیناوە و بڕیارە هەرکاتێك توانیم ژیانێکی ئاسایی پێکەوە بنێم خیزانیشم بێنمە تاران. رەئیس زۆری پێ خۆش بوو و نەسیحەتی کـردم وتی پیاو دەبێ ژنەکەی خۆی خـۆش بـوێ و لەبـەر ئـەو تاڵییـەکانی ژیـان

قەبووڵ بکات و گوتی: خۆشم خێزان زۆر خۆش دەوێ ماوەی سـی سـاڵە ژنم هەیە و لە ژیانیشم زۆر رازیم.

پاشان ئەو شیعرەی بۆ خوێندمەوە:

چێژی ئەم دنیا ژن و ددانـــــــــە

بێ ژن و ددان جیهان زیندانـــــــە

بەرێزەوە لەگەڵ من قسەی دەکرد و بە منی دەگوت (ئێـوە) لـە کاتێکـدا پێشتر پێ دەگوتم (تۆ). ئەوەش یەکەم لەبەرمــەرگی بـاوکم بـوو، دوایـەش ژنم هێنابوو و پاشان هەر بەخۆی دەری کردبووم. کاتێك بەتەمابووم بڕۆم. تـا بـەر دەرکە لە گەڵم هات و گوتی: هەر کارێکم بوو لەخزمەت دایە و پاشـان گـوتی کاتت کرد سەردانمان بکە گوتم: (باشە).

پاش ئـەوەی کـە نامەکـەی خـەزوورم بەدەسـتم گەیـشت بەتـەمابووم بگەڕێمەوە بۆ ئەسفەهان، چوومە لای و پێم گوت: (بەتـەمام بـچمەوە بـۆ ئیسفەهان) نەمگوت دەچم خێزانم تەڵاق بـدەم. بـەس گـوتم (یـەك دووڕۆژم پێدەچێ و دەگەڕێمەوە) ئەو رۆژە یەك دوو کڕیاری هەبوو و رەئیسیش زۆر خۆمانە بوو. نەچای هێنانە نەسیحەتی کردم و نەشـیعری بـۆ خوێندمــەوە، گوتم (باوکم مردووە) گوتی (پێشتر گوتبووت) گوتم (دەزانم ، بەڵام ئەوکات کە مردبوو پێم نەگوتی و دواتر پێم گوتی) گوتی (لە بیرمە) ـ (ئەو کـات گوتم یەك دوو رۆژم پێدەچێ و نەمگوت باوکم مـردووە) ـــ(دەزانم . دەزانم. لە بیرمــە. باشــە. بۆباسـت نـەکرد؟) ـ (نـازانم بۆچـی ، لەوانەیـە لـەبیرم نەبووبێت) ـ (گـرینگ نییـە . ئیـستا کـەرابرد. دوایـەش ئەگـەر ئـەوەش نەهاتبایە پێش. تۆ ئەو دەمەش هەردەبوو بیر لەکارێکی دیکـە بکەیـەوە.

چونکە کاسبی بەرەو کزبوون دەڕۆیشت) ـ (کەوایە منت بە شێویەکی کاتی هێنابوو ! تەنیا وەرزی فرۆشی کتێبە دەرسییەکان)، گوتی (وایدانێ، دەی مەبستت چییە؟) مەبستێکم نەبوو. لەسەرەتاوە دەمزانی بەشێوەیەکی کاتی منی وەرگرتبوو. ئەوەی کەباوکم مردووە و پێم نەگوتووەش تەنیا بیانوو بوو.

تەڵاقەکە باش بەڕێوەچوو. دوکانی (زایەندەروود) بوو بەئی کچە پوورم و خێزانی پێشووم . تەنیا بڕێکیان پارە لەمەڕ جیاوازی نرخی پارەکە تا ئەو ساڵ پێدام.

بەشی هەژدەهەم

نامەیەك لەلایەن بنەماڵەی خێزانی پێشوومەوە گەیشتە دەستم کەساڵ وەگەڕی مەرگی باوکم نزیکە و بیریان هێنابوومەوە ئەو رۆژە بگەرێمەوە ئیسفەهان. کاێتك نامەکە بەدەستم گەیشت. شەوێکی بۆ ساڵەوگەڕی مەرگی باوکم مابووە منیش نەخۆش بووم. هێندە نەخۆش بووم کە ئەگەر بشمویستایە نەمدەتوانی بچمەوە. تازە ، ئیتر درەنگ ببوو. یان نامەکەیان درەنگ ناردبوو یان درەنگ گەیشتبۆیە . نامەکەش رێکەوتی پێوە نەبوو.

شەوێ کە گەڕامەوە وەماڵێ. نامەکەم بینی . ئەوەشم نەدەزانی رێورەسمەکە شەوێ، بەرێوەی دەبەن یان سبەینێ بەیانی . بەڵام زۆر پێی تێك چووم . پاش نانی شەوێ ، کاتێك خەشایارو حەمید نووستن . وەك شەوەکانی رابردوو چوومەوە مەتبەغەکە و گلۆپەکەم پێکرد و دانیشتم دەست بەنووسین بکەن. بەڵام نووسینم نەدەهات. سەرم لە گێژەوە دەچوو. تاوم هەبوو . شەوی پێنجەم بوو کە بەخەر بووم. بەرۆژدا ـ لەبەیانییەوە

تاشەوێ ـ لەنێو شەقامەکاندا دەسووڕامەوە . و ئێوارەی ئەو رۆژە، کە سەردانی رەئیسەکەی پێشووم کرد و پێم گوت شەوانە خەریکم چیرۆکێك دەنووسمەوە و ئەویش گوتی هەر کاتێك تەواوتکرد، پێم بدە با بیخوێنمەوە ئەگەر باش بێ دەیدەم بە چاپخانە، چاپی بکەن . ئەو بە خۆی جار جار کتێبی چاپ دەکرد ـ ئەگەر حل المسائل و کتێبی فێرکاری و لەوشتانە ـ سەنتەرێکی چاپەمەنی دۆستی بوو. بەڵام بە بڕوای خۆم، بەدوورم دەزانی کەسێك ئەو شتانەی من بخوێنێتەوە و پێی خۆش بێت.

ئەوشەوە، هەموو ئەوشتانەی ئەوماوەیە نووسیبوومم خوێندەوە بینیم زۆربەی ئەوشتانەی دەمەویست بنووسم نووسیمە و ئیتر هیچ نەماوە. هەستام و برێکم پیاسەکرد. بیرم لەباشی و خراپی کارەکەی خۆم کردەوە. بینیم لەخۆڕاوەیە. یان لانی کەم ئێستا کاتی بیرکردنەوە نییە . زوو بوو. ویستم خۆم لە هەموو فکر و خەیال و ئەو شتانەی دەبینرێ و دەبیسترێ و بۆن دەکرێ و هەست پێدەکرێت بەتاڵ کەمەوە. ئیدی بەسمە . بێ خەوی ئەو چەند شەوە تەواو شەکەتی کردووم.

بەشی نۆزدەهەم

دەنگێك لە پەنجەرەکەوە هات و کراوە. بایەکی سارد هاتە ژووری. بۆ ساتێك وشك هەڵاتم و چاوەڕێ بووم کەسێکیش لەگەڵ بایەکە بێتە ژووری بەڵام بینیم وەختە لەسەرمان رەق هەڵێم. دەسکی پەنجەرەکە بەستبووی و پەنجەرەکەش بەهۆی توندی بایەکەوە بەزەحمەت داخرا. دیسان دەنگێکی لێ هات و دەسکەکە لەنێو دەستم دا لەرییەوە. ئەها، ئیستا کیپ بوو. بەڵام دەنگێك هات و ترسام کوڕەکان وەخەبەر بێن. گڵۆپەکەم کوژاندەوە و لەپەنا پەنجەرەکە دانیشتم کەئەگەر دیسان کراوە، قەپاتی کەمەوە.

چونکە دیسان دەنگی لێوەدەهات و دەتگوت ئێستا دەکرێتەوە. هەر ئەو دەقیقەیەش دەنگێك لەژێر قاچەکانم وەهات و بیرم کردەوە ناکا قالۆنچەکانم فلچ پان و کردبێتەوە و بەتەمابووم گڵۆپەکە پێکەم تاچیتر لەو تاریکییەدا قالۆنچە نەکوژم. لەپڕ لەپڕدەنگی پێکەنین هات و کەسێك درگاکەی کردەوە. بینیم کار لەکار ترازاوە یەکێك لە کوڕەکانی تازە پێی زانیم. خۆزگەم دەخواست خەشایار بێ، چونکە حەمید زوو دەستی دەکرد بەگاڵتە جاڕی و ئەو قسە و تەشەرانەی بە خەشایاری دا دەدا بەمنیشی دادەدا و منیش پێم

خۆش نەبوو. بەڵام چارەیەکم نەمابوو هەرکەس بوو ئێستا دەرکەکەی کردبۆوە و خەریك بوو دەهاتە ژووریٚ. جوان سەیرم کـرد بینـیم لـەنێو تاریکییەکـەدا سێبەری باوکم دیـارە. گـوتم ئـەی هـاوار دیـسان خەریکـە خـەون دەبیـنم. بەدەنگیکی بەرز گوتم (ئەو گلۆپەی تەنیشت خۆت پێکەوە).

هەر کام لە هاومالّەکانم بوایە بەداگیرسانی گلۆپەکەم ئاگادار دەبوومـەوە. بەدەستەکانی برێك لەسەر دیواری پـەنا دەرکەکـە گـەڕا و ئـاخری گلۆپەکـەی داگیرساند بەروونی بینیم باوکمـە. کـەوا پانتۆڵـە ئوتوکراوەکـە و کراسـە بـیٚ قۆڵەکەی لەبەردابوو. ردینی پـاك پـاك تراشـی بـوو پرچـەکانی تـەواو سـپی ببـوون. لەبەردەرکـەی مەتبـەخ روو بـەمن راوەسـتا بـوو و زەردەخەنەیـەکی هاتبووە سەر لێوەکانی. هەر لەو رۆژانە دەچوو کە دەچووینە قەراغ رووبارەکە.

گوتم (سلاو) گوتی (لێرە خەریکی چـی؟) گـوتم (پەنجەرەکـە کـرا بـۆوە هاتم دایخەم) گوتی (ئێرە ساردە. سـەرمات دەبـیٚ) گـوتم(تـاوم هەیـە زۆر نەخۆشم) گوتی (شتێك لەبەر بکە سەرمات نەبیٚ) گوتم (باشە).

گلۆپەکـەی مەتبـەغی کوژانـدەوە چـووینە- ژووریٚ. گلـۆپی ژوورەکـە دایسا. جیگا و بانەکە لەگۆشەیەکی ژوورەکە لەسـەر یـەك هەڵـچنرابوون- خەشایاریش لەسووچێکی ژوورەکە دانیشتبوو خـەریك بـوو گـۆرەیی لـەپیٚ دەکرد و حەمیدیش لە گۆشەیەکی دیکە، لەبەرامبەر ئاوێنەکە خەریك بـوو قژی دادێنا.

سفرەیەکیش لەناوەندی وەتاغەکەدا راخرابوو و ورکـەنان لەسـەری بـلاو ببۆوە و چەند پەرداخ چای خـوراوە و نـەخوراوە و دەورییـەك کـە پـەنیری لەسەر بوو ئەوە سفرەی نانی بەیانی بوو کە تازە خواردبوومان.

باوکم منی دانیشاند و بەتانییەکی پێدادام و گوتی (جوان خۆت داپۆشە) بەتانییەکەم لە خۆم هالاند و بەخاشایارم گوت: (تۆ باوکی منت بینی بوو؟) خەشایار سەرێکی هەڵێنا و بزەیەکی کرد و گوتی: (بە خۆت بەخێرییەوە). حەمیدیش ئاوڕێکی دایەوە و پێکەنی. باوکم لەسەر ئەرزەکە دانیشتبوو و پاڵی بە دەستە نوێنەکە دابوو.

گوتم (حەمید تۆ چی؟ تۆ باوکی منت بینی بوو؟) حەمید گوتی: (من؟ کوڕە دەڵێی لە خەودای) ـ (بۆ؟) ـ بۆ؟ (ئەو قسانە ئی کابرایەکی بەخەبەر نین) دیسان پرسیارم کرد؟ (بۆچی؟) ئەوجار خەشایار گوتی (بۆ چی ناوێ، باوکت سێ چوار رۆژە لێرە میوانمانە) باوکم گوتی : (بڕێك زیاتر، دوێنێ شەوێ پێنج شەمە بوو). حەمید گوتی: (بێجگە لەوە من لە منداڵییەوە باوکت دەناسم. دراوسێ بووین) گوتم: (بەڵێ، راستە) حەمید گوتی: (لەو کاتەوەی کە لە تارانیشم، تا چووبێتمەوە ئیسفەهان بەخزمەتی گەیشتووم) باوکم گوتی (رێزت هەیە). حەمید گوتی: (لەبیرتە دووساڵ لەوەو پێش هاتینە خزمەتتان من باش لەبیرم ماوە.) باوکم گوتی: (لەکوێ؟) ـــ (لەئیسفەهان و دوکانەکەی خۆتان)ـ (دەی؟) ـ (دانی بەیانی بوو. ئێوەش خەریکی کارکردن بوون و پاشان بڕێکیشت قسە بۆکردین) باوکم پرسیاری کرد (چیم گوت؟) ـ (گوتت قەت ژن مەهێنن) باوکم پێکەنی. خەیاشار بەحەمیدی گوت: (خۆت خەریکە ژن دێنی!) باوکم گوتی: (لەوانەیە ئەوە بووە ـ ژن و هەژدیها) حەمید گوتی: (بەڵێ خۆیەتی) خەشایار گوتی: (دەکرێ هەموو شیعرەکەمان بۆ بخوێنیەوە) باوکم گوتی:

ژن وەك هەژدیها بۆ مردن باشە
جیهان پاك دەبێ لەو دوو ناباشە

خەشایار نووسییەوە. حەمید گوتی: (دواتر- دواتر گوتتان دۆ زۆر بخۆنەوە.) بەتایبەت پاش نان. (گوتتان دۆ تەمەن درێژ دەكات).

خەشایار گوتی: (دۆ خەو دێنێ) حەمید گوتی: (هەروەها لە بیرمە گوتتان قەدری گەنجایەتی خۆتان بزانن. مرۆڤ پیر بوو كەڵكی نامێنێ).

باوكم گوتی: (وەڵڵا ئەوە راستە، وایە) حەمید گوتی: (پاشان گوتتان مرۆڤ تا سەرەو سی چل ساڵی بەرەو سەرەو لێژی دەڕوا بەڵام پاشان دەكەوێتە سەرەو ژێری) پاشان گوتتان ئێستا لەسەرو ژێری دام.

من پرسیارم كرد (باوكە ئێستا لەكوێی؟ دەتوانی پێم بڵێی؟) باوكم گوتی: (ئێستا؟) بڕێكی بیر لێكردەوە و گوتی: (ئێستا لە رێگەیەكی تەخت دام . نە سەرەو لێژییە و نە سەرەو ژێری).

حەمید گوتی: (حەزت دەكرد هەر لەسەرەو لێژییە دابوایە. تەنیا سەرەو لێژی) خەیاشار جلەكانی لەبەركردبوو و خەریك بوو ئەو قسانەی دەنووسییەوە.

بەشی بیستەم

هەستام چوومە مەتبەخ، دەمەویست خۆم وەخەبەر بینم. تیشکی بەیانی هاتبووە ژووریّ کزەی بەیانیش هەروەها، پەنجەرەکەش کرابۆوە. کیپم کردەوە. گوتم خودایە شوکر کە لەو شێتخانەیە رزگارم بوو؟ من لەخەون دیتنیشدا شارەزاببووم . دەمزانی هاتنی بەیانی هێمای وەخەبەر هاتنە ـ وەك ئاوی سارد، وەك میز. کاتیّ گەڕامەوە ژوورەکە . هێشتا گلۆپەکە هەرپێ بوو ژوورەکەش رووناك بوو بەلاّم بەقەدەر مەتبەخەکەنا، بەلاّم رووناك بوو. هێشتا هەر سێکیان دانیشتبوون و سفرەکەش هەروا لە گۆڕێ بوو. خەشایار خەریك بوو شتی دەنووسی. وەکۆخە کەوتم. باوکم گوتی: (چ نییە. چاك دەبیەوە. خۆت جوان داپپۆشە). گوتم: (زۆر نەخۆشم ، وابزانم هەلاّمەتم گرتووە). باوکم گوتی: (ئاگری گەنجی هەموویان چاك دەکاتەوە). دانیشتم و دیسان بەتانیەکەم لە خۆم هالاّندەوە. حەمید گوتی: (کوڕەکان زۆر سپاسی گەورەیەتیان کرد . ئێمە ماوەیەك لێرە دەمێنینەوە دوای لە دەرفەتیکدا شوێنیکی باشتر و گەورەتر دەدۆزینەوە).

گوتم: (گەورەیی چی؟) گوتی: (گـەورەییتان کـرد. لـەو ڕۆدا شـوێن بـۆ کەسە دەست ناکەوێت. بەتایبەت بۆ دووکەس کە تازە زەماوەندیان کردبیـت. زۆر ئەستەمە. تۆش لە ئیسفەهان گەڕاوی. دەزانی چەند زەحمەتە).

گوتم: (من تێ ناگەم باسی چی دەکەی، حەمید پێکەنی (دەڵێی لەبیرت چۆتەوە) پاشان ئاوری داوە بزانێ خەشـایار و بـاوکم پێدەکـەنن یـان نـا.) ئەوانیش سـەیریان کـردم و پێکـەنین و گـوتم (گاڵتـەم پێدەکـەن) حەمیـد پێکەنینەکەی تەواو کرد و گوتی: (ڕاوەستن با پیێ بڵێین لەوانەیە هێندەکەم هۆشە لەبیری چوو بێتەوە) پاشان ڕووی کردە مـن و گـوتی: (جـوان گـوێی بدەیە! تۆ لەگەڵ باوکت دەچیەوە بۆ ئیـسفەهان. خەشـایاریش بریـاری داوە باقی شیعرەکەی لە ماڵی خۆیان بنووسێ و من و خێزانیشم لێرە بژین).

باوکم گوتی: (بەسەلامەتی ، خەشایار گوتی: (دەبێ بیرێکیش بۆ ئـەو قالۆنچانە بکەیـەوە)). بـاوکم گـوتی: (ئێـوە هـەموو کـاتێ ئـەو هـەموو قالۆنچەیەتان هەبووە؟)

حەمیـد گـوتی (نـا، ئیـستا خـۆ وەرزی قالۆنـچە نییـە، بـەڵام لـەو ئاپارتومانە کۆنانەدا ئیدی) خەشایار گـوتی: (ماوەیـەك بـوو قالۆنـچەمان نەبوو. هاوینان قالۆنچە لە هەموو شوێنیك هەیە. بـەڵام هـەوا کەسـاردی کرد-) چاوێکی لەحەمید کـرد و بـەپاریزەوە گـوتی: (ڕاسـتییەکیت دەوێ، چەند شەوێکە وەدیار کەوتوون) بـاوکم گـوتی: (چـەند شـەوە ؟ دەی بڵـێ لەوەتەی تۆ هاتووی دەبینرێن و ئا.) هەرسێکیان دایان لە قاقای پێکـەنین. حەمید گوتی: (قالۆنچەکان بەمن بسپێرن ئێوە کەڕۆیشتن من بەخزمـەتیان

دەگەم) من گوتم: (بەڵام من نارۆم) حەمید گوتی: (نارۆی؟) باوکم گـوتی: (چارەیەکتان نییە کوڕی خـۆم دەبـێ ئاشـت ببنـەوە. منیـان لەئیـسفەهان ناردۆتە بەدواتدا). کارێك مەکە رووزەردیان بم. گوتم : (من لەگەڵ خێـزانم ئاشت نابمەوە)، باوکم گوتی: (باشە ئاشت مەبەوە ، بەڵام لەگەڵم وەرەوە).

حەمید گوتی: (زۆر سوپاس کوڕینە من قەت گەورەیی ئێوە لەبیرناکـەم). من رووم کردە باوکم و گوتم (باوکە راستە دەڵێن دایکم لـە داخـی تـۆ دیقـی کردووە و مرد؟) باوکم گوتی: (من لە داخی ئەو دیقـم کـرد) ــ (بـەڵام ئـەو کاتەی تۆ مردی دایکم زیندوو نەبوو) ـ (زیندوو نەبوو بـەڵام هـەموو شـەوێ دەهاتە خەونم) ـ (منیش هەموو شەوێ خەون بەتۆوە دەبینم)ــ (ئاگـات لـە خۆت بێت دیق نەکەی). پاشان پێکەنی. بەسەر خەشایاردا گوڕاندم (ئەوە تۆ چی دەنووسیەوە؟) گوتی: (هەر ئەو قسانە) گوتم: (بۆچی؟) گوتی: (لەوانەیـە بەکاربێن) ـ (بەکاری چی دێن؟) ـ (بەکاری شیعرەکانم)ـ (ئەو مەنزومەیـەی کە خەریکی دەینووسی؟) ــ (ئـەرێ) ــ (دەکـرێ بەشـێك لـەو جێگایانـەی کەبۆمت نەخویندۆتەوە بۆمی بخوێنیەوە). خەشایار گوتی: (بەڵێ بەچـاوان) و هەستا سەر پێ و لەسەر مێزەکە کۆمەڵێك کاغەزی هێنـا و ماوەیـەك گـەڕا لەناو کاغەزەکاندا کاغـەزێکی هێنایـە دەرێ. دیـسان گـوتم: (لـەو بەشـەی کەپێشتر نەت خوێندۆتـەوە) خەشـایار سـینگی سـاف کـرد و چـاوەڕێ مـا تاهەموو بێدەنگ بوون دەستی پێکرد.

(لەو پرد بۆ ئەو پرد

سی و سێ پرد ، خاجووـ)

(لا له لای لایی لای) حەمید بەدەمی ئەو دەنگەی دەرهینا و باوکم قاقا پێکەنی.

(تاکۆتایی چۆم ـ)

حەمید دووپاتی کردەوە (تاکۆتایی چۆم) و دەستی کرد بەچەپلە لێدان و گوتی: (ئافەرین ئێرەی زۆر جوان بوو) باوکیشم دەستی کرد بەچەپڵە لێدان. چونکە پێی وابوو شیعر خویندنەوەکە تەواو بووە. بەڵام خەشایار هەروا شیعری دەخویندەوە باوکم ئیتر چەپڵەی لێنەدەدا ، بەڵکو قاقا پێدەکەنی دەنگی چەپڵە و قاقای ئەوان نەیدەهیشت لە خاشایار حاڵی ببم. ئەو هەر واخەریك بۆ بەدەنگێکی بەرز شیعرەکەی دەخوێندەوە . بەڵام دەنگە دەنگی ئەوان لە دەنگی ئەو بەرزتربوو بەلەقە لەق ئەو دوو سێ وشەیە تێگەیشتم.

((گاو خونی لەوێیە))

((لەگەڵ رێبوارانی ئاو))

((زگ پڕ و پەرێشان))

و ئیتر نەیخوێندەوە. سەری لەسەر کاغەزەکە هەڵێنا و بزەیەکی هاتە سەرلێو و دیاربوو ئەو بەشەی حەز دەکرد بیخوێنێتەوە خویندیەوە بۆمان. بایەخیش نادا کەس گوی داوەتێ یان نا.

باوکم بەزەحمەت پێشی بەخۆی گرت و لەبەر پێنەکەن چاوەکانی لەفرمێسك خووسابوون. پاشان گوتی: (ئافەرین). من دەمەویست پرسیارێك بکەم و وابنووینم کە گوێم داوەتێ . پرسیارم کرد (مەبەستت چیە لەوەی کە گوتت لەوێیە) گوتی: (هیچ مەبەستێکم نەبووە) ــ (چۆن

وادەبێ؟) ـ (تۆ بەخۆت سەرەتا پێم بڵێ مەبەستت لەو چیرۆکەی کەدەینووسی چیە؟) ـ (من؟) ـ (بەڵێ تۆ) ـ (کامە چیرۆك؟) (هەر لەو چیرۆکە کە شەوانە دەینووسی پێت وایە نازانم؟ من خۆم لەخەو دەکرد تۆ بەئەرخەیانی بنووسی). دیار بوو لەتوڕەیان ئەوەی گوت: وایدەزانی منیش گاڵتەی پێدەکەم و بۆیە لەداخان ئەو نهێنییەی منی ئاشکرا کرد.

بەشی بیست و یەکەم

ماوەیەك چاوەکانم نوقاند. هێندەم راگرت تاپێلووەکانی چاوم قورس بوون و خەریك بوو خەوم لێدەکەوت. بیرم لێ کردەوە ئەگەر لەو خەونەوەدا خەوم لێبکەوێت. دوایە خەبەریشم بێتەوە تازە دێمە خەونی یەکەمم. کەوایە دەبێ نەخەوم و نابێ بێڵم خەوم لێبکەوێت و چاوەکانم کردەوە باوکمم دیت. ساغ و سەلیم خەریك بوو پێدەکەنی.

گوتم: (راستییەکەم پێ بڵێ تۆزیندووی؟) بەدڵنیاییەوە گوتی: (بەڵێ زیندووم) هەستا سەرپێ و جووڵاوە و خۆی پێشان دام. گوتی: (وەرە تاقی کەوە) هەستام. دەستم لێدا. بۆنم کرد. بۆنی مردووی لێنەدەهات. پێکەنی و گوتی: (بچینە قەراغ ئاو؟) گوتم: (ئێرە قەراغ ئاوی نییە؟ ئێرە تارانە).

متمانەی بەخۆ گوتیێ: (تاقی کەوە). بەرەو دەرکەکە رۆیشت و چاوەڕێی من بوو بەتانییەکەم لابرد و پاڵتۆیەکەم بەسەر کراسەکانم دا لەبەر کرد رۆیشتمە دەرێ. ئەگەر خەون بێ ئێستاکە دەچمە دەرێ و لەو هەواساردەی

بەرە بیانی دا وەخەبەردیم. بەڵام چوومە دەرێ و لەو سەرمایە و لەو تیشکە توندەی بەیانی وەخەبەر نەهاتم. کەوایە من بەخەبەرم بووم و ئەوەش هەر باوکم بوو کەلە شەقامی پەهلەوی لەگەڵ من بەڕێوە بوو. بەکراسێکی بێ قۆڵەوە. ئەو کاتەی رۆژ و لەو هەوایە دا و لەو تیشکە دڵنیاکەرەوەیەدا.

گوتم: (بۆ کەواکەت لەبەرنەدەکرد؟) گوتی: (کەوام پێویست نییە. سەرمام نییە). گوتم: (بۆ کوێ بچین ؟) گوتی: (دەچینە لالە زار) گوتم: (ئەوێ بۆ؟) گوتی: (کارم هەیە) گوتم: (کاری چی؟) گوتی: (لێم مەپرسە، من ئەوێم زۆر پێخۆشە تارانی من ئەوێیە چواڕیانی کۆنت ، لالەزار، ئیسلامبوول، فیردۆسی و سەعدی مۆخبرالدولە، مەنووچیهری، من بەس ئەو لایە چاك شارەزام.

هێندە بەیانییەکی زوو بوو کەتاکسیش دیار نەبوو. ئۆپێلێکی کۆنی شەست و یەك بۆی راگرتین کە بمانباتە فێردەوسی. لەپشتەوە دانیشتین. شەقامەکان چۆڵ چۆڵ بوون. هەولم دەدا سەیری باوکم نەکەم بەشکووم بزربێ. لەئاوینەکەوە چاوم بەشوفێرەکە کەوت. رەئیسەکەی پێشووم بوو. سلاو و چاك و چۆنیمان کرد و باوکمم پێناساند. کووڕی پشتی و کورتە بالاییەکەی زۆر لەپشتەوە دیارنەبوو. دەبێ شتێکی وە بن قاچەکانی دابێ کەبڕێك بێتە سەرێ. گوتی: بەیانیان زوو و کۆتاییەکانی شەو تاکسیم پێیە. چونکە هەم شەقامەکان چۆڵە و هەم خەرجی ژن و منداڵ زۆرە و دەبێ هەوڵ بدەین. سەری وەرسووڕاند و گوتی: (پێم گوتبووی چەندەم خاوخیزانەکەم خۆش

دەویَ) گـوتم: (بـەلَیَ لەبیرمـە) ئـەحوالَی خیَزانمـی پرسـی و پاشـان گـوتی: ((سـلاَوی بگەیَنـە)) گـوتم: (بەچـاوان) لەسـەرەتای مەنووچـیهری دابـەزین نەیدەویست کرِیَکەمان لیَ وەربگریَت. بەلاَم هەرچۆنیَك بوو پارەکەمان پیَدا.

بەشی بیست و دووهەم

چووینە ناو مەنووچیهرییەوە. گوتم: (گوتت لێرە ئیشم هەیە؟) گوتی: (تۆ جاریٚ وەرە)، گوتم (گوتت شارەزای؟) پێکەنی و گوتی (ئێرە وەك بەری دەستم شارەزام ئەو گەڕەکەی ئێوە باش نازانم بەڵام ئێرە لە تۆش باشتر دەزانم) زۆر خۆشحاڵ بوو و لە هەموو ئەو بەیانیانەی کەپێکەوە دەچووینە قەراغ ئاو شادتر بوو. پێکەنینم دەهات. گوتی: (بەچی پێدەکەنی؟) گوتم: (بەخودای فێڵەزانی) ساڵێکی تەواو هەموو پێمان وابوو مردووی کەچی هەر بەڕاستی زیندووی وانییە؟)

گوتی: (دەی مەعلوومە کەزیندووم. مەگەرنام بینی؟) گەشتینە گۆرەپانێکی بەرین کە شەقامەکان تەواوبوون. لەلێواری ئاوێك راوەستابووین. رێك لەبەرامبەر ئێمە و لەو بەرەوە، کۆمەڵێك داری بلیند وەستابوون و پشتەوەی دارەکانیش شاخێکی بەرز و نووك تیژی لێیٚ بوو زوو ناسیمەوە ئەو کێوی صۆفەی خۆمان بوو.

گوتم: (ئیٚ! خۆ ئەوە رووباررەکەی خۆمانە) گوتی: (ئەوە هۆشت لەکوییە، ئەوە چوارییانی کۆنتە و ئەوەش لالەزارە من پێم گوتی ئێرانە لە

تۆ باشتر شارەزام) سەیرێکی دەوروبەری کرد و گوتی: (مــن زۆرم بــیرەوەری لێرە هەیە. تەمەنێك لێرە خولامەتەوە).

خۆر خەریك بوو هەڵدەهات. لە لای چەپی ئێمەوە. لە ئاخری رووبارەکە و بەرەو زەلکاوەکە هەنگاوێك بەرەو راست چووینە خوارێ.

گوتی: (کاتی شەڕ ـ شەڕی دووهەم، شەڕی دووهەمی جیهانی. نەك ئەو شەڕانەی ئەورۆ دەبینی) ـ (دەی؟) (کاتی شەڕ لێرە کافەیــەکی لیێ بــوو)ــ (لەکویێ؟) ـ (رێك لێرە) بــەنووکی پێلاوەکــانی هێلێکــی لەســەر خاکەکــە کێشاوە و پاشان پێلاو و گۆرەوی و کراس و پانتۆڵەکەی داکەند و لــە ســەر گاشەبەردیك دای نا و پێی گوتم: لــە پــەنام دانیــشە. پاڵتۆکــەم داکەنــد و خستمە سەر ئەرزی. پاڵتۆی حەمیــد بــوو. ســەرمام بــوو. ویــستم دیــسان لەبەری بکەمەوە. بەڵام پەشیمان بوومەوە. دەبوو بێڵم سەرمام بیێ. هیــشتا دەکرا سەیری رۆژ بکەین. گەرمایەکی وای نەبوو. بەڵام لە خۆر هیچ. خــۆر هەرخۆرە. خۆری زایەندە روود، خۆری لالــەزار هــەموو خۆرەکــان هەریــەك بوون گوتم: (دەی؟)

گوتی: (رێك لێرە بوو بە چەند قادرمە دا دەچووینە خۆارێ. کەبابی چــاکی هەبوو. لەتــەواوی تارانــدا بــەناوبانگ بــوو. گۆرانیبێــژێکی پۆلۆنیــایش لێــرە گۆرانی دەگوت. دەنگی زۆر خۆش بوو. رەنگبی هەر لەبەر دەنگی ئەو بووبــێ کە کەبابەکانی هێندە خۆش بوون ئەوکات کەمن لــەتاران بــووم. هاوتەمــەنی ئێستای تۆ بووم. بەدوای کاردا هاتبوومە تاران. هەرچــەند لــە ئیــسفەهانیش کارزۆر بوو بەڵام لەویێ نەدەگیرسامەوە. رقم لەویێ بوو ـ رقم لەخەیاتی بوو).

ـ (ئەی لە رووبارەکە؟) ـ (هەرکاتێك پارەم هەبایە دەهاتمە ئەو کافەیە و کەبابم دەخوارد گوێم دەدایە ئەو گۆرانیبێژە پۆلۆنیایە. هێندە هاتبوومە ئێرە لەگەڵ پۆلونیایەکە نێوانم خۆش کرد. کەسێ لەو ولاّتە دانەبوو. باوك و دایك و مێرد و منداڵەکان بەدەستی ئەڵمانییەکان کوژرا بوون و تەنیا ئەو توانیبووی رابکات و بێتە ئێران. ئەو کات کەمن هاوتەمەنی تۆ بووم. ئەو سی ساڵی تەمەن بوو. لەناسکی دا دەتگوت پەڕی گوڵە. لەسپێتی دا دەتگوت بەفرە. لەجوانییەتی دا هاوتای نەبوو. ژنێکی دلۆڤان و خوێن گەرم بوو. من هێندە باش نەبووم بەلاّم بۆ یەکتر باش بووین. راستە من لەو گەنجتر بووم ئەویش لە چاو ژنە ئێرانییەکان بالاّبەرزتر بوو. بەلاّم منیش وەك ئێستام نەبووم دووهێندەی قەلاّفەتی تۆم هەبوو. هاوبەژنی یەکتر بووین. بەتەنیا دەژیا. پۆلۆنیای زۆر خۆش دەویست. پتر لە یەك دوو رستە فارسی زیاتر نەدەزانی. بەلاّم هەر بەو یەك دوو وشەیە تێی گەیاندم بەر لەوەی بێتە ئێران چۆن ژیاوە و لەگەڵ مێردەکەی چۆن بووە و ئەڵمانییەکان کە هێرشیان کردووە چۆنیان خەڵك قتل و عام کردووە و بەو چەند وشەیە ئەو قسانەی کەدەبوو بیان کات، کردی. وێنەی مێرد و منداڵەکان و وەرشۆ و زۆر جیگای تری پیشانم دەدا. ئەو گۆرانییانەی کە دەیگوت هەموو باسی پۆلۆنیای دەکرد و پتر باسی رووبارەکانی پۆلۆنیای دەکرد. ناوی یەکێك لەو چۆمانەم هێشتا لە بیرە. رووباری ویسلا کەبە وەرشۆدا تێپەر دەبێ. هێندە پڕئاوە کە پاپۆری لەسەر لێدەخورن. ئەو رووبارە دەچێتە زەریاوە. لەوێ هەموو رووبارەکان دەچنە نێو زەریاوە. من پێم گوت کەئێمەش

رووبارێکمان هەیە کە دەچینە نێو زەلکاوێکەوە، زۆرم حەزدەکرد بیبەم بۆ ئەوێ و پیشانی بدەم بەڵام نەکرا. بەر لەوەی دەرفەتێکی وا برەخسێ. شەڕ تەواو بوو و ئەو گەڕاوە پۆلۆنیا. دەمتوانی چی بڵێم ئەو پۆلۆنیای پێی خۆش بوو و منیش گەڕامەوە ئیسفەهان).

ـ (تۆش ئیسفەهانت پێی خۆش بوو؟)ـ (نا، رقم لێ بوو، بەڵام پۆلۆنیاییەکە کەڕۆیشت. ئیتر لەتاران چم کردبایە؟) ـ (بریا لە گەڵی چووبایەی، یان ئەو لەگەڵت هاتبایە بۆ ئیسفەهان) ـ (نەدەکرا ئازیزەکەم. ئەو پۆلۆنیایی بوو، منیش ئیسفەهانی ئەو گۆرانیبیژ بوو و من ـ) ـ (ئەو کات تۆ هێشتا بەرگدروو نەبووی) ـ (نا، بەڵام باوکم خەیات بوو، پۆلۆنیاییەکە کە رۆیشت منیش گەڕامەوە ئیسفەهان و بوومە بەرگدروو).

ـ (مەخابن) ـ (خەیاتی پیری کردم باش بوو ئەودوکانەت لەکۆڵ بۆوە)- (لەکۆڵم بۆوە) ـ (مفت و مەرحەبا کچەکەیان لێ مارەکردی و دوکانەکەیان لێسەندنی. بەڵام قەیناکە من خێرم لەو دوکانە نەدیت، تۆش خێرت لێنەدەبینی) - (من پیرنابم؟) پێکەنی. هەستام. گوتم (پێم بڵێ هەربەڕاستی بەخۆتی؟) پێکەنی و گوتی: (ئەرێ وەڵلا هەربەڕاستی بەخۆمم). گوتم: (راستیەکەیم پێ بڵێ)، گوتی: (چ درۆیەکم لەگەڵ کردووی؟) گوتم: (خەونی یان راستی)، گوتی: (ئەو پرسیارە قۆڕانە چیە دەیکەی؟ دەقەیەك لەمەوبەر دەتگوت مردووی یان زیندوو، ئێستا دەڵێی خەونی یان راستی، مەبەستت چیە؟) گوتم: (باشە ئەمن چی؟ من بەخەبەرم یان نووستوو؟) گوتی: (تاقی بکەینەوە؟) گوتم: (باشە) گوتم: (زلەیەکم

لێدە) زلەیەکی لێدام. تەوفیری نەبوو. هەر لەوێ بووم. لەشەقامی لالەزار و لە پەنا ئاوی زایەندە روود. لەسەرەوەی قادرمە گەلێك کەرەنگبێ چل ساڵ بەر لە ئیستا دەچووە ژێرزەمینێکەوە.

هەلبەزدابەزم کرد. دیسان فەرقی نەکرد. هەر لەوێ بووم و باوکیشم لەوێ بوو. خۆم تەڕکرد. هەر لەوێ بووم. بەپانتۆڵێکی تەڕەوە لەوێ راوەستابووم و باوکم خەریك بوو وەك پاڵەوانەکان باوە خولێی دەکرد.

دیسان هەڵبەزدابەزم کرد. دەستم کرد بەهەڵاتن. دیسان هەڵبەزیم و رام کرد. خۆم بەئاوەکەدادا. چوومە ژێر ئاوەکە و سەرم وەبن ئاوەکە نا و رۆیشتمە خوارێ هەرچی پتر دەچوومە خوارێ لاقەکانم هەر نەدەگەیشتنە ئەرزی. ئاوەکە گەرمتر بووە و لەو خوارەوە ئاوەکە رێك بەقەدەر لەشم گەرم بوو. کە گەیشتمە قووڵایی ئاوەکە تەنیا گوێم لە دەنگی گۆرانی گوتنی ژێنك بوو ـ دەنگی گۆرانییەکی نامۆ لەدوورەوە.